

Herning
Kommune

Miljø og Klima • Rådhuset • Torvet • 7400 Herning • Tlf. 96 28 28 28 • teknik@herning.dk • www.herning.dk

HERNING KOMMUNE

Tillæg til § 12 Miljøgodkendelse af

Hedebyvej 4
6933 Kibæk

Afgørelsesdato: 9. juli 2012
Sagsnr. 09.17.00-P19-37-12

Registreringsblad

Titel: Tillæg til § 12 miljøgodkendelse af svinebrug Hedebyvej 4, 6933 Kibæk

Dato for godkendelse: 9.juli 2012

CVR-nr / CHR nr 26189020 / 96831

Matr. nr. (ejerlav) 1ap og 2ag, Gåsdal, Nr. Vium
1c og 1fp Nørrelandet, Sdr. Felding

Adresse Hedebyvej 4
6933 Kibæk

Ansøgers navn og adresse Flemming Jensen
Hedebyvej 4
6933 Kibæk

Konsulent Helle Borum, Heden og Fjordens Landbrugscenter, hbo@hflc.dk

Tilsynsmyndighed Herning Kommune, Rådhuset, Torvet, 7400 Herning

Miljøsagsbehandler Christina Thorslev Petersen

Kvalitetssikring Ageeth Millenaar

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	5
MILJØGODKENDELSEN HAR VÆRET I HØRING FRA 15. JUNI 2012 TIL 6. JUNI 2012.....	6
KLAGEVEJLEDNING OG OFFENTLIGGØRELSE.....	7
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	8
VILKÅR FOR HUSDYRPRODUKTION PÅ HEDEBYVEJ 4, 6933 KIBÆK	10
DRIFT OG INDRETNING	10
ÅRSPRODUKTION	10
FODER.....	11
VASKEPLADS OG AFLEDNING AF VASKEVAND	12
LUGT	12
STØJ	13
UDARBEJDELSE AF HANDLEPLANER VED UFORUDSETE GENER.....	13
UDBRINGNINGSAREALER	13
EGENKONTROLVILKÅR.....	15
HERNING KOMMUNES SAMLEDE VURDERING.....	18
KOMMENTARER VED HØRING TIL UDVIDELSEN	18
UDTALELSE FRA ANDRE MYNDIGHEDER	18
AFTALEAREALER.....	18
VURDERINGSGRUNDLAG	19
EJENDOMMENS BELIGGENHED IFT. OMGIVELSERNE	19
NABOFORHOLD	20
PÅVIRKNING AF JORD	22
PÅVIRKNING AF GRUNDVAND.....	23
PÅVIRKNING AF OVERFLADEVAND	24
PÅVIRKNING AF NATUR	26
<i>Arealstatus</i>	26
<i>Det generelle ammoniakreduktionskrav</i>	27
BESKYTTEDE NATURTYPER IFT. KVÆLSTOFDEPOSITION	28
PÅVIRKNING AF NATURA 2000-VANDOMRÅDER.....	29
PÅVIRKNING AF NATURA 2000-LANDOMRÅDER.....	37
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER, RØDLISTEARTER MV.....	38
PÅVIRKNING AF KULTURMILJØ.....	39
GENNEMGANG AF BAT FOR HEDEBYVEJ 4.....	40
BAT – MANAGEMENT.....	41
BAT – FODER.....	42
BAT – STALDINDRETNING	43
BAT – FORBRUG AF VAND OG ENERGI.....	43
BAT – OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	44
BAT – UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING	45
FRAVALGTE BAT-VIRKEMIDLER	46
BAT - SAMLET VURDERING	46
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE.....	47
OPLYSNINGER OM EJENDOMMENS PLACERING	47
LANDSKABELIGE HENSYN	48
STALDANLÆGGETS INDRETNING.....	48
VASKEPLADS/VASK AF MASKINER	48
HUSDYRGØDNING	48
FODER.....	49
HARMONIREGLER	50
RESSOURCEFORBRUG	50

TRANSPORT	51
SKADEDYR.....	51
AFFALD	52
FARLIGT AFFALD	52
DØDE DYR.....	52
OLIE	52
SPILDEVAND	52
OVERSIGT OVER BILAG.....	53

Indledning

Ikke-teknisk resumé

Flemming Jensen har søgt Herning Kommune om et tillæg til en § 12 godkendelse jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009 af husdyrbruget, Hedebyvej 4, 6933 Kibæk vedrørende CHR nr. 96831 og CVR nr. 26 18 90 20.

Hedebyvej 4, 6933 Kibæk har den 3. februar 2009 modtaget en § 12 miljøgodkendelse. Denne godkendelse er derfor et tillæg hertil.

Flemming Jensen ansøger om at opføre en ny drægtighedsstald og om en udvidelse af dyreholdet fra 265,86 DE Svin til 313,46 DE Svin. De 313,46 DE har følgende fordeling:

- 780 årssøer
- 26.520 smågrise (7,3-30 kg)
- 390 slagtesvin (40 – 107 kg)
- 2 voksen årshest (300-500 kg)
- 1 voksen årshest (500-700 kg)

En del af husdyrgødningen afsættes til tredjemand. Der er udarbejdet § 16 godkendelser på de arealer der aftager husdyrgødning fra Hedebyvej 4, Kibæk..

Miljøgodkendelsen er udarbejdet af Herning Kommune.

Meddelelse om miljøgodkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune en miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Hedebyvej 4, 6933 Kibæk med de stillede vilkår. Det er Herning Kommunes vurdering, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er Herning Kommunes vurdering, at udvidelsen af Hedebyvej 4 der behandles efter § 12, stk 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug **ikke** vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet. Derfor er offentligheden ikke informeret tidligt i beslutningsprocessen ved offentlig annoncering. Ligeledes har naboer og andre berørte ikke 6 ugers høring jf. § 55 stk. 4, men 3 ugers høring jf. § 56.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, plansiloanlæg, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Herning Kommune. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Der gøres endvidere opmærksom på, at et tillæg til en § 12 miljøgodkendelse efter reglerne i Husdyrloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Herning Kommune.

Dyreholdet er tidligere godkendt (3. februar 2009) efter husdyrlovens § 12, og udvidelsen er derfor omfattet af lovens § 12 stk 3, og skal godkendes ved et tillæg til den tidligere godkendelse. Tillægget træder i kraft den dato den meddeles. Følgende vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse fra 2009 bortfalder: nr. 6, 7, 8, 9, 16, 17, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 og 53 og erstattes af de nye vilkår, der fremgår af dette tillæg til den eksisterende miljøgodkendelse.

Sagens grundlag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Tidligere miljøgodkendelse af 3. februar 2009.
- Ansøgning nr. 2 version 29.02.2012
- Opstartsmøde med ansøger og konsulent med besigtigelse af ejendommen og gennemgang af ansøgningen
- Afslutningsmøde med ansøger og konsulent med gennemgang af vilkår i miljøgodkendelsen
- Udtalelser på arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune
- Supplerende oplysninger frem til 07.06.2012

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven¹ med tilhørende Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug², Husdyrgødningsbekendtgørelsen³ samt Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug⁴ version 2.0.

Husdyrbruget er tidligere miljøgodkendt, hvorfor nærværende miljøgodkendelse meddeles som et tillæg til den eksisterende miljøgodkendelse af 3. februar 2009.

Miljøgodkendelsen har været i høring fra 15. juni 2012 til 6. juni 2012.

---

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/03/2009

³ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12 2006

⁴ <http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.default.aspx>

Klagevejledning og offentliggørelse

Herning Kommune har givet miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på Hedebyvej 4, 6933 Kibæk Miljøgodkendelsen er givet i medfør af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009.

Det er muligt at klage over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. De, der kan klage, er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Man kan klage inden fire uger efter afgørelsens annoncering, det vil sige senest den 6. august 2012. Miljøgodkendelsen bliver offentliggjort på Herning Kommunes hjemmeside 9. juli 2012.

Klagen skal rettes til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, DOG skal klagen sendes skriftligt til Herning Kommune, Land og Natur, Rådhuset, Torvet, 7400 Herning eller på e-mail: landbrugsgruppen@herning.dk. Herefter videresendes klagen med tilhørende bilag til Natur- og Miljøklagenævnet. Herning Kommune skal have klagen senest den 6. august 2012 indenfor rådhusets åbningstid.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1. Hvis afgørelsen påklages, bliver det meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Christina Thorslev Petersen
Biolog
Herning Kommune
Miljø og Klima, Landbrugsteamet
Rådhuset, Torvet
7400 Herning

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Nedenstående er orienteret om udkast til miljøgodkendelsen:

- Flemming Jensen, Hedebyvej 4, 6933 Kibæk
- Ejere af aftalearealer:
  - Erna & Jens Andreas Jensen, Hedebyvej 6, 6933 Kibæk
  - Eigild Halling Johansen, Troldhedevej 19 6933 Kibæk
  - Erling Martin Ahler, Borrisvej 19, 6920 Videbæk
  - Ove Høj, Borrisvej 17, 6920 Videbæk
  - Eigil Rahbek, Borrisvej 21, 6920 Videbæk
- Ejere af forpagtningsaftaler:
  - Mylius Nielsen, Troldhedevej 4, 7280 Sdr. Felding (13 ha)
- Naboer og andre, som får udkastet til miljøgodkendelsen i høring
  - Egon Gyldenlev Mortensen, Sdr. Feldingvej 29, 6920 Videbæk.
  - Bo Eske Pedersen, Hedebyvej 1, 6933 Kibæk
  - Jens Peder Green, Præstegårdsvej 35, 6900 Skjern
  - John Stjernholm, Sdr Feldingvej 31, 6933 Kibæk
  - Berit Elizabeth Lerager, Sdr Feldingvej 22, 6933 Kibæk
  - Keld Oggesen Bøndergård, Sdr. Feldingvej 20, 6933 Kibæk
  - Bjarne Kristen Jensen, Hedebyvej 8, 6933 Kibæk
  - Birthe og Peder Brøgger, Hedebyvej 2, 6920 Videbæk
  - Bjarne Enevold Jensen, Sdr. Feldingvej 14, 6920 Videbæk
- Ringkøbing Skjern Kommune

Nedenstående er orienteret om miljøgodkendelsen:

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 84:

- Flemming Jensen, Hedebyvej 4, 6933 Kibæk
  - Naturstyrelsen Vestjylland, Holstebrovej 31, 5950 Ringkøbing. E-mail: ves@nst.dk
  - Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1553 København V. E-post: mail@fiskeriforening.dk.
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-post: ae@aeraadet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Herning, E-post: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Herning. E-post: herning@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund. Lokalafd. E-post: lp@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, Att.: Bent Odgaard, E-post: bent.odgaard@geo.au.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-post: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1307 København K, Att.: Bent Odgaard. E-post: bent.odgaard@geo.au.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-post: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Heden og Fjorden Landbrugsrådgivning, Helle Borum, hbo@hfic.
- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-post: herningmuseum@herningmuseum.dk
- Naturstyrelsen Midtjylland, Bjørnkærvej 18, 7540 Haderup. E-mail: mjy@nst.dk
- Herning Bioenergi A/S, Rosmosevej 4, 7400 Herning, mail@bigadan.dk

Vilkår for husdyrproduktion på Hedebyvej 4, 6933 Kibæk

I vilkårsdelen fremgår de betingelser, hvorunder husdyrbruget skal drives. Grundlaget for godkendelsen fremgår af ansøgningen og svinebruget skal drives i overensstemmelse hermed. Der gøres opmærksom på at eventuelle lovkrav fra andre love skal overholdes, selvom disse ikke er medtaget.

Drift og indretning

1. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet inden to år efter at godkendelsen er meddelt bortfalder.
2. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med de stillede vilkår.
3. Ved ophør med husdyrproduktion, skal der udføres begrænsende foranstaltninger mod forurening:
  - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne
  - Gyllebeholderne i det åbne land skal fjernes.

Som følge af vilkår 1 bortfalder den del af godkendelsen, der ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte bygge- og anlægsarbejde er iværksat. Det er en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt er afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil miljøgodkendelsen blive anset for bortfaldet.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år (efter de 2 år er gået) betragtes det som kontinuitetsbrud. Så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Årsproduktion

4. Tilladt årsproduktion:

- 780 årssøer
- 26.520 smågrise (7,3-30 kg)
- 390 slagtesvin (40 – 107 kg)
- 2 voksen årshest (300-500 kg)
- 1 voksen årshest (500-700 kg)

Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Staldafsnit	Staldsystem	Antal	Vægt	DE	Antal stipladser
Stald D (karantænestald)	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	390	40-107	10,1	120
Stald E (farestald)	Kassestier, delvis spaltegulv	512		35,9	145
Stald F1 (farestald)	Kassestier, delvis spaltegulv	212		14,86	60
Stald F2 (farestald)	løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	194		31,51	152
Stald G1 (sygestier)	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	20		3,25	40
Stald G2 (farestald)	Kassestier, fuldspaltegulv	56		3,93	16
Stald G3	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	6296	7,3-30 kg	28,93	1000
Stald H (Klimastald)	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	20224	7,3-30 kg	92,93	3200

	gulv			
Stald L (Ny drægtighedsstald)	Løsgående, delvis spaltegulv	566	91,95	432
Stald C (Hestestald)		2	300-500 kg	0,69
Stald C (Hestestald)		1	500-700 kg	0,43

Antallet af dyr angiver den tilladelige produktionsstørrelse. De angivne dyreenheder er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse⁵.

Foder

- Der skal i fodringen af dyrene benyttes minimum 2-faset fodring.
- N ab dyr pr årssø må maksimalt være 23,7 kg.

Når ændringer i produktionseffektivitet og/eller fodersammensætning anvendes som virkemiddel til at nedsætte ammoniakfordampningen fra anlægget eller tilførslen af N og P til markerne, fastsættes vilkår som et krav til maksimalt N og P ab dyr.

Vedrørende Vilkår 6:

Til dokumentation af nedbringning af ammoniak skal følgende være opfyldt for søerne:

Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. årssø x antallet af årssøer skal være mindre end 18486 kg N pr. år.

"Kg N ab dyr pr. årssø" beregnes ud fra følgende ligning:

$((\text{FEso pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FEso})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$.

Faktor	Værdi
Antal søer	780
Antal fravænnede grise	32
fravænningsvægt, kg	7,3
FEso pr. årssø	1481
Gram råprotein pr. FEso, g	133,7
Kg N ab dyr pr. årssø	23,7

Oplysningerne til udregning af kg N/årssø er taget fra ansøgningen og formlen til beregningen er fra teknologibladet om nedsat råprotein. De enkelte elementer er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

FE pr. årssø er 1481,

Råprotein pr. FE er 133,7

Antal fravænnede grise pr. årssø er 32

Fravænningsvægten er 7,3 kg.

⁵ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12 2006

N ab dyr pr. årso beregnes ud fra følgende ligning (FE pr. årso $\times$ g råprotein pr. FE/ 6250) -1,98 - (antal fravænnede grise pr. årso $\times$ fravænningsvægt $\times$ 0,0257 kg N pr. kg tilvækst).

Vilkåret gælder for samtlige dyr af den pågældende dyretype på husdyrbruget. Ansøger skal således acceptere, at samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe i hele anlægget skal leve op til disse krav.

I forbindelse med tilsyn vil det maksimale indhold af N og P ab dyr blive kontrolleret på baggrund af følgende:

Søer: N ab dyr pr årso $\times$ antal årssøer i opgørelsesperioden

Dokumentation for beregningen af N ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Dvs. dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 350 dage (i perioden 15. september år 1 (fx 2012) til 15. februar år 3 (fx 2013)). Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger. Dokumentation uden effektivitetskontrol kan undtagelsesvis accepteres. I sådanne tilfælde skal N (eller P) ab dyr dokumenteres på anden vis, dvs. en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af råprotein og/eller fosfor ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagterifregninger.

Fremgår foderets indhold af råprotein ikke, men er indholdet af kvælstof (N) angivet, så kan foderets indhold af råprotein udregnes ved at gange indholdet af N med 6,25. Ved blanding og udfodring af foder på basis af egen avl eller indkøbte foderstoffer, hvor indholdet af råprotein ikke fremgår af medfølgende deklaration, skal standardværdier for gram råprotein pr. foderenhed anvendes, jf. standardværdier for svin ifølge vejledning til gødningsregnskab. Standardværdier findes også på Videncenter for Svineproduktions hjemmeside. For byg og hvede anvendes analyser fra årets høst i det relevante år, som angivet i vejledningen til gødningsregnskab.

Der skal være fokus på fodereffektiviteten, således at der til enhver tid anvendes de bedst muligt foderblandinger til begrænsning af N og P fra dyrene ud fra nyeste viden om fodring af svin.

Vaskeplads og afledning af vaskevand

7. Al vask af maskiner og redskaber skal foregå på en støbt plads med fast bund, hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlings- eller gyllebeholder. Udbringning skal ske jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

Rengøring af sprøjteudstyr og maskiner samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlings/gyllebeholder alternativt kan vask af marksprøjten foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.

Herning Kommune har stillet vilkår om, at oplagspladsen skal være udformet sådan, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Vilkåret er stillet, da der er stor risiko for spild på jorden, der hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes med brændstof.

Lugt

8. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene, udenomsarealer og fordringsanlæg holdes rene.

Støj

9. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden⁶ inden for den pågældende periode:

Dag	Kl. 07-18	55 dB(A)	(8 timer)
Aften	Kl. 18-22	45 dB(A)	(1 time)
Nat	Kl. 22-07	40 dB(A)	(1/2 time)
Lørdag	Kl. 07-14	55 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	Kl. 14-22	45 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	Kl. 07-22	45 dB(A)	(8 timer)

Udarbejdelse af handleplaner ved uforudsete gener

10. Hvis Herning Kommune vurderer, at evt. klager om støj-, lugt-, støv- og/eller lys-gener er velbegrundede, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan og eftervisse at de stillede krav er overholdt. Handlingsplanen skal godkendes af Herning Kommune.
11. Udgiften til målingerne afholdes af ansøger og udføres i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger.

Udbringningsarealer

12. Udbringning af gødning mm. må ikke foretages på jord, som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne.
13. Udbringningsarealet må tilføres husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha, svarende til 13.457 kg. N, 3538 kg. P.
14. Der skal på husdyrbrugets udbringningsarealer være mindst 12,1 % ekstra efterafgrøder, udover Plantedirektoratets til enhver tid gældende krav. De 12,1 % ekstra efterafgrøder kan **ikke** erstattes af opsparede efterafgrøder.
15. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
16. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af vintergrønne marker.
17. **Fraført husdyrgødning**
- a. Der skal foreligge dokumentation for minimum 17,67 DE, svarende til 1604 kg N og 423 kg P skal fraføres til biogasanlæg fraførelse af husdyrgødning, når der produceres mere end 11.853 kg N og 3115 kg P årligt.
18. Der må kun opbevares 84 % af den producerede gylle på ejendommen svarende til 23.893,98 kg N og 6298,12 kg P. De resterende 16 % af gyllen (4551,24 kg N og 1199,64 kg P) skal opbevares udenfor ejendommen.

I Miljøstyrelsens afskæringskriterium for, om et husdyrprojekt vil medføre skadesvirkning på overfladevande, indgår der blandt andet en vurdering af udviklingen i dyretrykket i området, hvor projektet ønskes gennemført. I det tilfælde, hvor dyretrykket er stigende, skal det fremgå af ansøgningen, at fra de arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, vil der ikke være en større nitratudvaskning, end hvad der svarer til udvaskningen fra et handelsgødet planteavlsbrug. Med en reduktion af nitratudvaskningen til niveauet for et planteavlsbrug menes, at udvaskningen nedbringes til et niveau, hvor der på den pågældende bedrift anvendes et planteavlssædskifte (S1 på lerjord og S3 på sandjord) og kun gødes med handelsgødning.

⁶ Midlingstiden er gennemsnitlig stør over tid kombineret med middelværdien over tid.

For at opfylde de stillede beskyttelseskrav for overfladevand er der fremsat krav om udvaskning svarende til brug af et S3 sædskifte. For at opfylde dette krav har ansøger valgt at benytte 12,1 % efterafgrøder

Der er sat krav om ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende krav om efterafgrøder. Formålet med de ekstra efterafgrøder er kontinuerligt at beskytte grundvandet mod udvaskning. Derfor må de ekstra efterafgrøder **ikke** erstattes af opsparede efterafgrøder.

Overholdelse af beskyttelsesniveauerne er under den forudsætning, at de standardsædskifter og gødningstiltag, som ansøger oplyser, ligger til grund for om beregningen af fosfor- og kvælstofbelastningen fra husdyrbruget, overholdes. For at sikre at dette er overholdt er der derfor sat krav til dokumentation af sædskifte og gødningsplaner på alle ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Såfremt der sker ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Herning Kommune efter bestemmelserne i §§ 15-16 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Kommunen skal derefter vurdere om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jf. § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ændring af udbringningsarealer: Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis disse som minimum dækker samme areal, og at disse ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem ejendommens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, som er gældende på anmeldelsestidspunktet.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående godkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Egenkontrolvilkår

19. Herning Kommune skal straks orienteres om følgende forhold:

- Ejerskifte af virksomhed
- Indstilling af driften for en længere periode

20. Til dokumentation for, at produktionsomfang, fodring, udbragte mængder af husdyrgødning og drift af arealerne er inden for godkendelsens rammer, skal følgende dokumenter opbevares imellem 2 miljøtilsyn og forevises ved tilsyn:

- Regnskaber for solgte dyr/slagteriefregninger
- Markbog / gødningsregnskab

21. Råprotein i sofoder

- Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
  - antal årssøer
  - antal fravænnede pr. årssø
  - fravænningsalder og -vægt
  - foderforbrug pr. årssø
  - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.
- N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (*for eksempel 2012*) til 15. februar år (*for eksempel 2013*).
- Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på Herning Kommunes forlangende.

22. Forbrug af vand og energi

- Der skal på ejendommen foretages et energitilsyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer i ejendommen gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energisparforslag. Rapporten skal senest i forbindelse med byggeansøgningen indsendes som kopi til Herning Kommune.
- Vandforbruget skal aflæses årligt og noteres i en journal. Journaler skal gemmes i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn efter afslutning.

23. Affald

- Ejendommens skal overholde Herning Kommunes erhvervsregulativ
- Der skal til enhver tid kunne forevises kvittering/dokumentation for hvortil farligt affald (herunder også medicin- og kanyleaffald) fra den erhvervs-mæssige del af landbruget bortskaffes. Kvittering/dokumentation skal gemmes mellem 2 miljøtilsyn og fremvises på næste samlede tilsyn.

24. Fraført husdyrgødning - Aftalearealer

- Der skal ligge dokumentation for at der afsættes husdyrgødning svarende til nedenstående tabel, dokumentationen skal forevises på tilsyn.

Ejendom	Samlet mængde husdyrgødning
Hedebyvej 6, 6933 Kibæk	21,7 DE (1969 kg N og 519 kg P)
Borrisvej 19, 6920 Videbæk	35,3 DE (3203 kg N og 844 kg P)
Borrisvej 21, 6920 Videbæk	34,3 DE (3113 kg N og 820 kg P)
Borrisvej 17, 6920 Videbæk	33,5 DE (3040, kg N og 801,3 kg P)

Troldhedevej 19, 6933 Kibæk	21 DE (1906kg N og 502 kg P)
Videbæk Biogas A/S	19,87 DE (1803,6 kg N og 475,6 kg P)

- b. Der skal føres en journal, der viser aftaler om udbringning af husdyrgødning fra bedriften. Aftalearealernes størrelse, placering, ejerforhold samt tidshorisont for indgåede aftaler skal være oplyst.

Der er i ansøgningen taget højde for antal smågrise pr. årssø i forhold til beregning af dyreenheder. Korrektionen for afgangsvægt i beregningen af DE er medtaget, da besætningen har en anden smågrise pr. årssø end normen. For at sikre, at de ekstra dyreenheder, som følge af afvigende smågrise pr. årssø, ikke omsættes til dyr, må en nedgang i smågrise pr. årssø ikke omsættes til ekstra dyr. Der er endvidere sat krav til dokumentation af at de maksimale smågrise pr. årssø ikke overskrides.

Uddybning af vilkårene omkring **vand og energi**: Formålet er at skabe større åbenhed og forståelse for virksomhedens miljøforhold. Miljø- og ressourcestyling bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed. Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan der hurtigt dannes et overblik over energiforbruget og samtidig sikres mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan der erfaringsmæssigt opnås besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.

Uddybning af vilkår omkring **Affald**: Ejendommen skal overholde Herning Kommunes erhvervsregulativ og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med dette. Endvidere er ejendommen omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen⁷.

Farligt affald skal i henhold til Herning Kommunes erhvervsregulativ⁸ bortskaffes til godkendte modtageanlæg og transporten af farligt affald skal ske af godkendte transportører. Godkendte transportører og modtageanlæg kan findes på www.herning.dk under erhverv/ erhvervsaffald.

I henhold til Affaldsbekendtgørelsen⁹, kan op til 200 kg farligt affald pr. år afleveres på genbrugspladsen, men større mængder skal afhentes via en godkendt transportør. Dog må der ikke bortskaffes mere end 25 kg eller 25 l farligt affald af gangen.

Kvitteringer på korrekt bortskaffelse for affaldstyper under kategorien "farligt affald" skal gemmes i mindst 5 år og skal kunne forevises, når kommunen beder om det.

Virksomheder kan aflevere samme fraktioner som borgere, dvs. at virksomheder nu kan aflevere op til 10 asbestplader om året, men virksomheder kan fortsat ikke aflevere landbrugsplast og medicin fra landbrug og andre fraktioner, som almindelige borgere ikke har.

På genbrugspladserne i Herning, Aulum, Vildbjerg, Kibæk og Sdr. Felding udleveres der kvittering ved aflevering af farligt affald, som fx spildolie (i max 25 l emballage), oliefiltre, akkumulatorer, spraydåser, malingsrester, tomme oliedunke og kemikalierester (pesticidaffald). Der må dog maksimalt bortskaffes 200 kg. farligt affald pr. år på genbrugspladserne.

Følgende må **ikke** afleveres på genbrugspladsen:

Affaldstype	Afleveringssted
• Medicinrester	Leveres til godkendt modtager af farligt affald
• Kanyler	Leveres til godkendt modtager af farligt affald

⁷ Affaldsbekendtgørelse nr. 224 af 07/03/2011

⁸ Bilag 1-1 i Regulativ for erhvervsaffald udstedt 1. juli 2010

⁹ § 39 stk. 5 i Affaldsbekendtgørelse nr. 224 af 07/03 2011

• Landbrugsplast	Leveres til godkendt modtager, fx Østdeponi
• Udtjente maskiner og udstyr	Skrøthandler

Afhentning af farligt affald, der ikke modtages på genbrugspladsen skal ske af godkendte transportører.
Der kan findes link til Miljøstyrelsens liste på www.herning.dk/virksomheder

Registrering af affaldsproduktionen betragtes som BAT. Ejeren får derved mulighed for at skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen.

Herning Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet, opstartsmøde og afslutningsmøde med ansøger og dennes konsulent, supplerende oplysninger fra ansøger, Herning Kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Herning Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier,
- driften kan ske uden væsentlige gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- husdyrbruget drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne. Derfor meddeler Herning Kommune miljøgodkendelse til husdyrbruget på en række vilkår. I det følgende uddybes den samlede vurdering af det ansøgte.

Kommentarer ved høring til udvidelsen

Udkast til miljøgodkendelsen har været i høring i 3 uger fra den 15. juni 2012. Ansøgers konsulent har henvendt sig i høringsperioden fordi der afsættes 2,2 DE mindre end først planlagt til Borrisvej 17 pga. fosfor/lavbund. De 2,2 DE afsættes i stedet til biogas.

Udtalelse fra andre myndigheder

Herning Kommune har forespurgt Ringkøbing-Skjern Kommune om en udtalelse på to kategori 2 heder og en kategori 3 hede beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse at de tre heder ikke vil blive påvirket væsentligt af udvidelsen på Hedebyvej 4, Kibæk.

Aftalearealer

Flemming Jensen benytter sig af aftalearealer tilhørende Erling Martin Ehler, Borrisvej 19, 6920 Videbæk, Eigel Rahbek, Borrisvej 21, 6920 Videbæk, Ove Høj, Borrisvej 17, 6920 Videbæk, Erna Jensen, Hedebyvej 6, 6933 Kibæk og Eigel Johansen, Troldhedevej 19, 6933 Kibæk. Nogle af arealerne er beliggende i Ringkøbing-Skjern kommune.

I Miljøstyrelsens afskæringskriterium for, om et husdyrprojekt vil medføre skadesvirkning på overfladevande, indgår der blandt andet en vurdering af udviklingen i dyretryk i området, hvor projektet ønskes gennemført.

I det tilfælde, hvor dyretryk er stigende, må nitratudvaskning ikke være større end hvad der svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug. Et planteavlbrug er defineret ved et planteavlssædskifte (S1 på lerjord og S3 på sandjord), hvor der udelukkende benyttes handelsgødning (altså ingen husdyrgødning). Der er på den baggrund udarbejdet § 16 godkendelser på alle aftalearealer hvortil der afsættes husdyrgødning. Disse arealer behandles derfor ikke yderligere i denne godkendelse.

I dette tillæg til § 12 miljøgodkendelse er der desuden foretaget en samlet oplandsvurdering af både nitrat og fosfor for hele det ansøgte udbringningsareal, hvormed der også er vurderet på aftalearealernes påvirkning af det nitrat- og fosforfølsomme Natura 2000-område Ringkøbing Fjord.

Vurderingsgrundlag

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger fra ansøger og dennes landbrugskonsulent
- Besigtigelse af husdyrbruget, opstartsmøde og afslutningsmøde med Flemming Jensen og dennes landbrugskonsulent
- Hering Kommunes oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget
- Målsætninger og retningslinjer fra Hering Kommuneplan 2009 - 2020

Ejendommens beliggenhed ift. omgivelserne

Anlæggets beliggenhed

Jf. § 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening, eller væsentlige gener for omgivelserne, begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren.
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Husdyrbruget på Hedebyvej 4, 693 Kibæk ligger ifølge Hering Kommuneplan 2009 – 2020 i primært landbrugsområde.

Produktionsanlægget ligger cirka 1,4 km syd for Troldhede, der er nærmeste byzone. Omkring ejendommen ligger spredt landbrugsbebyggelse og mange af markarealerne er adskilt af læhegn. Selve ejendommens matrikel er omgivet af læhegn i både vest-, syd- og østlig retning.

Den nye stald bygges sammen med ejendommens eksisterende staldanlæg på den nordlige side af staldanlægget væk fra offentlig vej. Derfor falder den visuelt sammen med det samlede staldanlæg. Se bilag 1.

Hering Kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg - efter udbygningen – vil fremstå som en driftmæssig enhed. Hering Kommune vurderer endvidere, at udvidelsen er erhvervmæssig nødvendig jf. ansøgers beskrivelse af alternativer. Der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven.

Hering Kommune vurderer, at afstandskrav jf. husdyrlovens § 6 og § 8 er overholdt.

Landskabsvurdering /varetagelse af de landskabelige værdier

Landskabet er overvejende jævnt, og er præget af opdyrkede arealer, tilplantede læhegn og spredte gårde, og opleves som helhed, ensartet i sit udtryk.

Ejendommen er placeret ved Hedeby. Omkring området er landskabet lokalt mere kuperet og naturpræget. Disse er da også i det tidligere Ringkøbing Amt udpeget som landskabsområde, hvor der i særlig grad skal tages hensyn til landskabelige værdier og naturområder.

Hering Kommune vurderer, at opførelsen af den nye drægtighedsstald ikke vil forringe de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for områdets status. Det vurderes samtidig at den nye drægtighedsstald overholder gældende afstandskrav.

Naboforhold

Lugt

Lugtgener fra anlæg

I Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E ¹⁵ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenerbelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E ¹⁵ pr. m³ luft ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til cirka 7 timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Tabel over lugtgenegrænse for nabo, lokalplan, byzone, samlet bebyggelse.

Lugtgeneberegning	Beregnet geneafstand (m)	Faktisk afstand (m)
Byzone	538,35	1400
Lokalplan	538,35	1400
Samlet bebyggelse	363,47	1400
Enkelt bolig	170,24	723

Oplysningerne om den kumulative effekt skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzonen, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Da der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone, er der ikke nogen kumulativ effekt.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse er beregnet ud fra FMK modellen. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet beregnet til 761 m. (Konsekvensområde = $1,6 * (Q)^{0,6}$, hvor Q = lugtemissionen [LE/s] = 28982,3 LE/s)

Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af besætningen og nybyggeriet ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse, ligger 723 meter fra staldanlægget. Endvidere ligger både nærmeste byzone (Trolhede) og nærmeste samlede bebyggelse 1,4 km væk og dermed udenfor geneafstanden. Det vurderes derfor, at ejendommens lokalisingsforhold er tilfredsstillende. Det må dog forventes, at beboelser indenfor konsekvensområdet på 761 m vil opleve øget lugt, idet lugtgeneafstanden øges ved det ansøgte projekt, men lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt.

Støj

I forbindelse med udvidelse af dyreholdet må det forventes at medføre mere støj, både fra dyrene og de medfølgende aktiviteter.

De væsentligste støjkilder vil være:

- Støj fra ventilationsanlæg
- Foderhåndtering

- Støj fra transporter af foderstoffer, dyr og gødning.

Følgende tiltag mod støjkilder er vurderet til at have en positiv effekt:

- Formalingen foregår i en isoleret bygning og vil derfor ikke genere naboer.
- På ejendommen fokuseres generelt på minimering af støjgener igennem hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdsgange.

Til daglig vil der være begrænset støj fra ventilationsafkast, samt fra motoriserede køretøjer og transporter. I perioder vil der være støj fra foderladen hvor der modtages foder samt i forbindelse med læsning og afhentning af grise til slagting. I forbindelse med udbringning af husdyrgødning, primært forår og ganske lidt i sensommeren, vil der i dagtimerne være støj fra maskiner og gyllepumper.

Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transporter og forekomsten af støv og støj følgelig være højere end den øvrige del af året.

Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet.

På grund af afstanden til nærmeste nabo vurderes landbrugets faste anlæg m.v. ikke at give anledning til en støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er Boris Hede, der ligger cirka 5 km fra staldanlægget, mens nærmeste Ramsarområde er Ringkøbing Fjord mere end 22 km væk. Boris Hede ligger sydvest for staldanlægget og dermed ikke i den fremherskende vindretning, derfor vurderer Herning Kommune, at udvidelsen af dyreholdet og de medførende aktiviteter ikke vil påvirke disse områder.

Herning Kommune vurderer, at afstanden til nærmeste naboejendom er så stor, at ejendommens faste anlæg m.v. ikke vil give anledning til støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende. Derfor er det ikke fundet nødvendigt at kræve en støjmåling udført. Endvidere vurderer Herning Kommune, at udvidelsen af dyreholdet og de medførende aktiviteter ikke vil påvirke nærmeste fuglebeskyttelsesområde Boris Hede og nærmeste Ramsarområde Ringkøbing Fjord på grund af afstanden og at disse områder ikke ligger i vindretningen.

Støv

Ved udvidelsen forøges produktionen af søer og smågrise. Foderanlæg, type og blanding er uændret i forhold til nudrift. Kun mængderne af foder, som forarbejdes, øges. Opbevaring af korn sker i siloer. Øvrige råvarer opbevares i indendørs siloer.

Foderet snegles ind til opbevaring i siloer, der er ikke spild forbundet med denne transport.

Fodertildeling foregår via lukkede rørstrøge med udfodring i krybber. Foderspild i staldene søges minimeret ved fokus på formålingsgrad, fast gulv eller flise under krybberne samt vandforsyning i forbindelse med udfodring.

I forbindelse med råvareleverancer og fremstilling af foder kan der opstå støvgener. Støvpartiklerne vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlade og blanderum. Der vil således ikke være støvgener hos nærmeste nabo ca.

250 m. fra produktionen. Kornet suges ind ved formaling, hvor støvet suges væk og opsamles i lukket silo. Foderet tippes af og transporteres ind i snegle.

Det forventes ikke at transporter til og fra husdyrbruget samt indblæsning af foder vil give væsentlige støvproblemer, da afstanden til nærmeste nabo er omkring 200 meter. Skulle der mod forventning opstå støvproblemer, vil Herning Kommune forbeholde sig rettiligheden til at ændre dette med vilkår.

Herning Kommune vurderer, at det øgede antal transporter ikke vil give problemer med støv, på grund af udkørselsforhold fra ejendommen og placeringen af læhegn.

Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr.

Fluer

Fluebekæmpelse er omfattet af BAT-krav. Dette imødekommes ved anvendelse af rovfluer i stalde til bekæmpelse af fluer. Flueplage forebygges desuden ved at holde en god hygiejne i staldene og omkring foderopbevaring og ved jævnlig udslusning af gyllen.

Rotter

Der er på ejendommen kontrakt med et anerkendt skadedyrsbekæmpelsesfirma. Hvis der konstateres rotter og andre skadedyr på ejendommen skal Herning Kommunes Borgerservice straks kontaktes. Endvidere kommer skadedyrskontrollen to gange om året.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr på ejendommen er tilstrækkelig.

Lys

Lysen er tændt i Farestald(E) og Farestald/løbeafdeling(F) om natten. Derudover er der udendørslys på udleveringsrampe og korngrav.

Herning Kommune vurderer, at lyset i og udenfor staldafsnittene ikke vil give væsentlige problemer. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

Døde dyr

Opbevaring af døde dyr foregår på nuværende tidspunkt hævet over jord, nord for ejendommen, se Bilag 1. Dyrene bliver først slæbt ud af stalden kort tid før afhentning af DAKA. De døde dyr ligger skyggefuldt og bliver overdækket med en kadaverkappe.

Herning Kommune vurderer, at idet selvdøde og aflivede dyr overdækkes med fast overdækning indtil afhentning, opbevares på en skyggefuld afhentningsplads hævet over jorden og afhentningsstedet ligger i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej, bliver døde dyr opbevaret forsvarligt.

Olie og kemikalier

Der findes en dieselolietank på ejendommen på 1.200 l, denne er placeret på fast gulv uden afløb i værkstedet. Der benyttes max. 17.000 liter dieselolie/år og 2.000 liter fyringsolie/år på ejendommen.

Kemikalierne opbevares i kemiskab i maskinhuset, og anvendes eller leveres tilbage til forhandleren. Der er normalt ikke kemifald på ejendommen. Hvis det skulle forefindes, opbevares dette ligeledes i kemiskab.

Herning Kommune vurderer, at der på ejendommen er taget de nødvendige forholdsregler til opbevaring af olie og kemikalier for at sikre mod forurening.

Transport

Ejendommen har tilkørselsforhold fra offentlig vej via privat fællesvej.

I den fremtidige produktion øges antallet af transportere fra cirka 926 til 969 transportere årligt. Det er primært antallet af transportere af indkøbt foder samt gylletransportere som øges.

Der henstilles til, at al transport skal foregå indenfor almindelig arbejdstid for at mindske gener. Sæsonbetonet arbejde kan forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Herning Kommune vurderer, at den beskudne stigning i transportere ikke vil give store væsentlige gener for naboer.

Samlet vurderer Herning Kommune, at husdyrbrugets lugt-, støj-, støv-, og lyspåvirkning af omgivelserne ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne. Endvidere vurderes det, at husdyrbrugets flue- og skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Husdyrbruget skal overholde Herning Kommunes affaldsregulativ. Herudover vurderes det, at det øgede antal af transportere som følge af udvidelsen ikke er af et omfang, der vil indebære væsentlige gener for omkringboende.

Påvirkning af jord

Gylle

På ejendommen pumpes gyllen op af gyllebeholdere via gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb.

Herning Kommune vurderer, at en gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning. For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der vilkår om, at al håndtering af gylle skal foregå under opsyn. Samtidig skal håndteringen af gyllen foregå på en sådan måde, at eventuelle gener begrænses.

Gyllebeholder

Ansøger oplyser, at der for alle gyllebeholdere er tale om:

- stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- at gyllebeholdere tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- at gyllebeholdernes bunde og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- at der ikke er monteret spjæld på gyllebeholdere
- at alt overpumpes via neddykket rør
- at gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- at gyllebeholdere er overdækkede med naturligt flydelag, som sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning
- at gyllebeholdere kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen
- at der føres logbog over flydelag på gyllebeholdere

Brændstof

Når traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof m.m., er der stor risiko for spild på jorden. Derfor har Herning Kommune stillet vilkår om, at påfyldningspladser skal være udformet, så der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Herning Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår vil være tilstrækkelige til at forhindre spild og sikre jord og grundvand mod forurening.

Påvirkning af grundvand

Grundvand

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer, der er nævnt i bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

I Herning Kommune vurderes der konkret på udvaskningsberegninger på arealer der ligger i nitratfølsomt indsatsplanområde, nitratfølsomt indvindingsopland (NFI) samt nitratfølsomt område med særlige drikkevandsinteresser. Derudover foretages der en konkret vurdering af nitratudvaskningen hvis udbringningsarealerne ligger indenfor en afstand af 300 meter fra fælles vandindvindingsboringer samt i indsatsplanområder.

NFI, udpegninger

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitratfølsomt indvindingsopland, nitratfølsomt indsatsplanområde og nitratfølsomme områder med særlige drikkevandsinteresser. For udbringningsarealer i områder med almindelige drikkevandsinteresser, vurderes de generelle landbrugs-regler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

Herning Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod nitratudvaskning til grundvandet.

Påvirkning af overfladevand

Overfladevand

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder.

I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen.

I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, mens de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Indhold af næringsstoffer i husdyrgødning

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødning har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. I ansøgningen er indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnet på grundlag af normal for næringsstof i husdyrgødning, udarbejdet af Danmarks JordbrugsForskning. Det er på det grundlag, Herning Kommune vurderer, om overfladevandet påvirkes.

Referencesædskiftet

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. IT-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle husdyrbrugets arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007. For hver mark skal desuden vælges et sædskifte. Da der for udvidelsen på ejendommen er valgt samme sædskifte, et S4-sædskifte, som referencesædskiftet på alle marker stilles ingen krav til sædskiftet i miljøgodkendelsen.

Anlæggets påvirkning af overfladevand

Jævnfør husdyrloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kommunen vurdere om ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening fra anlægget til miljøet. Derfor skal der vurderes på spildevand, vaskepladser, udledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, samt sanitært spildevand, for at forebygge forurening med gylle, sanitært spildevand og forurenende stoffer såsom pesticidrester mm.

Spildevand

Fra staldanlægget føres alt spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende samt vandspild til gyllebeholder. Gyllebeholderen ligger cirka 1500 meter fra nærmeste vandløb og udenfor risikoområdet. Derfor er der intet krav om gyllevold/ alarmsystem på gyllebeholderen. Opbevaringskapaciteten af gylle mm. på ejendommen er efter udvidelsen på knap 10 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt. 16 % af husdyrgyllen opbevares på Borrisvej 17, 6920 Videbæk. Derfor har Herning Kommune stillet vilkår om at der kun kan opbevares 84 % på ejendommen.

I ansøgt drift ledes alt tagvand fra de eksisterende staldafsnit direkte til dræn/vandløb. Tagvand fra de nye staldafsnit skal ledes til faskine/nedsivning. Overfladevand fra de befæstede arealer løber i kloak, der fører til gyllebeholder.

Herning Kommune vurderer, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget sker efter gældende regler. Gyllebeholderen ligger mere end 100 meter fra nærmeste vandløb, hvorfor det vurderes ikke at have en øget risiko for forurening af overfladevand fra denne.

Søer

I Herning Kommune er der 7 søer der har opnået god eller høj økologisk tilstand. Alle 7 søer har et søopland, som der skal tages hensyn til.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i opland til de 7 søer.

Ansøger oplyser, at der ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer.

Vandløb

Nærmeste vandløb med god eller høj økologisk tilstand er Skjern Å (Høj tilstand). Afstanden fra nærmeste udbringningsareal til Skjern Å er 900 meter, hvorfor det er vurderet at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante vandløb. Derudover skråner ingen af udbringningsarealerne ned mod vandløbene.

Nitrat

Kvælstofudvaskning

Ud fra forskellige arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 % -reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3.

For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der, i henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, være et lavere husdyrtryk, end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstofabet.

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasse 1-3. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på ejendomsniveau blive beregnet et samlet krav til hele husdyrbruget. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for hvor stor en del af kvælstoffet, der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasse 1-3, derfor er arealerne robuste. Robustheden vurderes ud fra, at arealerne ligger i et opland til et Natura 2000-område, der er meget sårbart overfor kvælstofudvaskning. Da arealerne ligger udenfor nitratklasserne tilbageholdes mellem 76-100 % af kvælstoffet jf. sårbarhedskortet og reduktionskortet udarbejdet af Miljøstyrelsen i forbindelse med udpegningen af nitratklasserne (kilde: Danmarks Miljøportal). Det er derfor vurderet, at de generelle harmoniregler er tilstrækkelige i forhold til kravene for overfladevand og der er ikke krav om yderligere vilkår.

Beregning af nitratudvaskning for Ringkøbing Fjord

Dyretryk

Ifølge IT-ansøgning er DEreel 1,4 DE/ha, mens DEmaks 1,4 DE/ha. Da DEreel er det samme som DEmaks, er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt.

Beregning af udvaskning af N via Farm-N

Udvaskningen af nitrat er i Farm-N beregnet til hhv. 88,8 kg N/ha uden virkemidler og 81,6 kg N/ha med virkemidler i ansøgt drift. Da DEreel er mindre end DEmaks, er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt. Der er anvendt 12,1 % ekstra efterafgrøder, hvilket der er sat vilkår til.

Dyretrykket i oplandet til Ringkøbing Fjord har siden 2007 været stigende. For at kunne udvide dyreholdet, er det et krav ift., Natura 2000-områder Ringkøbing Fjord at udvaskning fra udbringningsarealerne ikke må overskride værdien fra et plantebrug¹⁰. (se uddybning i nedenstående afsnit "Påvirkning af Natura 2000-vandområder).

¹⁰ Miljøstyrelsen, WIKI vejledningen(<http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.default.aspx>), Nitrat (overfladevand).

Der er, ud fra vejledningen fra Miljøstyrelsen, foretaget en Farm-N beregning, hvor husdyrgødning samt alle virkemidler er fjernet i ansøgt drift. Sædskiftet er angivet til et plantebrug-sædskifte med 10 % efterafgrøder (S1/S3) i ansøgningskema nr. 35.059 version 1 af 29.02.2012 (fiktiv ansøgning).

Beregningen viser, at udvaskning fra arealerne uden virkemidler er på 81,7 kg N/ha. For at kunne overholde dette, har ansøger valgt at anvende 12,1 % ekstra efterafgrøder som virkemiddel, hvorved udvaskningen er nedbragt til 81,6 kg N/ha, og derved overholder udvaskningsniveauet svarende til et plantebrug. Der er stillet vilkår om anvendelsen af 12,1 % ekstra efterafgrøder.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante marine recipienter, idet alle arealerne ligger udenfor nitrat klasse 1-3 og dermed er robuste. Endvidere viser beregningerne, at beskyttelsesniveauet for nitrat til Natura 2000-områder i forhold til overfladevand er overholdt.

Fosfor

Fosforoverskud

I henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor.

Disse områder udgøres af lerjorde samt af lavbundsjord, der ikke har et højt indhold af jern – svarende til lavbundsjord, der er kategoriseret i de såkaldte okkerklasser 2, 3 og 4.

For dræned eller grøftede udbringningsarealer beliggende på ovenstående lavbundsjord (benævnes fosforklasse II) – samt for udbringningsarealer, der er drænet lerjord med et relativt højt fosfortal¹¹ (benævnes fosforklasse I eller III, afhængig af fosfortal) – skal fosforoverskuddet holdes under bestemte niveauer. Dette indebærer bl.a., at fosforoverskuddet – uanset fosfortal – ikke må øges inden for arealer omfattet af fosforklasse II, eller at der skal være balance mellem den tilførte fosformængde og den fosformængde, som optages af og fjernes med afgrøderne.

Alle udbringnings- og aftalearealerne ligger i opland til Ringkøbing Fjord, der er Natura 2000-område overbelastet med fosfor. Tilførslen af fosfor fra marker til overfladevand sker hovedsagelig ved udvaskning via dræn, overfladisk afstrømning, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning.

Fosforklasser

Ingen af udbringningsarealer er beliggende i fosforklasse II, derfor stilles der ikke krav om fosforbalance på udbringningsarealerne i ansøgningen.

Ingen af udbringningsarealer er beliggende i fosforklasse I og III, og er således ikke klassificeret som lerjord (JB 5- JB 10) med fosfortal over 4. Ligeledes hælder ingen af arealerne over 6 grader.

Herning Kommune vurderer, ud fra de indsendte beregninger, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Udbringningen af husdyrgødning må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for.

Påvirkning af natur

Arealstatus

Udbringningsarealerne er på i alt 214,98 ha, hvoraf 108,56 ha er aftalearealer. Se bilag 2. Ifølge kommuneplanen 2009-2020 er husdyrbruget og dets udbringningsarealer placeret i landzone og i primært jordbrugsområde.

¹¹ Fosfortallet (Pt) fremkommer ved en bestemt analysemetode, som giver et udtryk for dyrkningsjordens indhold af fosfor, som umiddelbart kan optages af plantevæksten. En enhed i fosfortal svarer til 1 mg fosfor pr 100 g jord og til ca. 25 kg fosfor pr ha.

Der udbringes 148,9 DE på ejede og forpagtede arealer, i alt 106,42 ha. Derudover afsættes 148 DE til 108,56 ha aftalearealer. Alle aftalearealer er beliggende i områder med stigende dyretryk der afvander til Natura 2000 område overbelastet med fosfor, hvorfor der udarbejdes § 16 arealgodkendelser til disse arealer. Ejendommen, der er konventionel drevet, har et harmonikrav på 1,4 DE/ha. Det vurderes, at harmonikravet er overholdt.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

I miljøgodkendelsesordningen er der taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af blandt andet den generelle reduktion af ammoniak emissionen (30 % reduktion på udvidelsen i forhold til referencestaldsystem).

Da udvidelsen er ansøgt efter 10. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides.

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug over 75 DE, skal det øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 30 pct. i forhold til det fastsatte referencestaldsystem. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for den del af dyreholdet, der udvides samt stalde, der renoveres. Niveauet for reduktionskravet fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet.

Staldanlæggets indretning

Staldanlægget er opført/renoveret i henholdsvis 1962 (drægtighedsstald, B), 1976 (drægtighedsstald, D), 1996 (Farestald, E og Drægtighedsstald, farestald og polte, G), 1998 (Maskinhus, I) og 2003 (Farestald-løbeafdeling, F samt Klimastald + foderlade mod vest, H). Disse stalde forbliver det samme og der sker altså ikke en gennemgribende renovering selvom besætningen udvides. Der bygges ny drægtighedsstald (L) se bilag 1. I farestald (F) og klimastalden (H) er der etableret gyllekøling der reducerer ammoniakfordampningen med 15 %.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystemkode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo01	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	381	62,04
		Ansøgt	20	3,25
SvSI03	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	390	10,20
SvSo09	Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nudrift	677	47,58
		Ansøgt	724	50,76
SvSo07	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	349	56,83
		Ansøgt	760	123,46
SvSI02	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	Nudrift	550	11,67
		Ansøgt	0	0,00
SvSo10	Årso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	Nudrift	53	3,72
		Ansøgt	56	3,93
Hest02	1 voksen årshest, 300-500 kg	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	2	0,69
Hest03	1 voksen årshest, 500-700 kg	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1	0,43
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	18865	84,01
		Ansøgt	26520	121,86

Overholdelse af reduktionskrav

Projektet medfører en stigning i kvælstofemissionen på 233,08 kg N/år i forhold til nudrift. Den samlede emission fra anlægget efter udvidelsen bliver på 3026,39 kg N/år. Herved er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager for den del af dyreholdet, der udvides, opfyldt. Endvidere reduceres der med 376,99 kg N/år ud over det, der er nødvendigt for at opfylde kravet.

Herring Kommune vurderer, at med den valgte staldtype og det etablerede gyllekøleanlæg overholder staldanlægget det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager.

Beskyttede naturtyper ift. kvælstofdeposition

Ammoniakemission fra anlæg, påvirkning af naturområder

Hovedparten af ammoniakemissionen fra et husdyrbrug vil på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition (kvælstofnedfald), som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for cirka 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

Idet ansøgningen er indsendt efter 15. marts 2011 skal den behandles ifht. Lov nr. 122 af 23/02/2011 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og bek. nr. 291 af 6. april 2011 (gældende fra 10. april 2011) om ændring af bekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der skal foretages en vurdering af overholdelse af kravene i bekendtgørelsens § 11, jf. bekendtgørelsens bilag 3.

Jævnfør loven må der ikke foretages ændringer eller udvidelser af husdyrbrug, der ligger mindre end 10 meter fra de naturtyper, som er omfattet af § 7 hvis det pågældende projekt giver anledning til øget ammoniakfordampning fra produktionsanlægget. Derudover fremgår af bilag 3 i bekendtgørelsen, hvor meget ammoniakdeposition fra et produktionsanlæg der må afsættes på nærmere definerede § 7 naturtyper.

Der skal således foretages en vurdering af:

1. **Totaldepositionen på naturområder omfattet af lovens § 7, stk 1 nr. 1 beliggende indenfor Natura 2000-områder – en række nærmere bestemte naturtyper samt heder og overdrev beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. (Kategori 1-natur)**
2. **Totaldepositionen på naturområder omfattet af lovens § 7, stk 1, nr. 2 beliggende udenfor Natura 2000-områder – Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. (Kategori 2-natur)**
3. **Merdepositionen af øvrige ammoniakfølsomme naturtyper efter konkret vurdering – øvrige heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove (Kategori 3-natur)**

Beskrivelse af natur

Kategori 1 natur:

Nærmeste Natura 2000 område er H61 Skjern Å. Området ligger knap 4 km syd for anlægget og 2,5 km syd for nærmeste udbringningsareal.

Kategori 2- natur

Nærmeste kategori 2 natur ift. ejendommen er hedeområde 700 m nord for anlægget. Dette område er beliggende i Ringkøbing Skjern Kommune som vurderer at totaldeposition på 0,2 kgN/ha/år til området ikke vil resultere i en væsentlig påvirkning af naturområdet da belastningen er mindre end beskyttelseskriteriet for kategori 2 natur på 1 kgN/ha/år.

Arealer

Der er ikke registreret § 3 eller § 7 naturområder indenfor udbringningsarealerne.

Påvirkning af Natura 2000-vandområder

Natura 2000-områder

EU har udpeget naturområder til vands, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, ramsar- og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Den enkelte kommune skal blandt andet vurdere, hvor stor N-udledningen fra det ansøgte projekts udbringningsarealer er i forhold til hvilket opland arealerne er beliggende i. I Herning Kommune er der 3 vandoplande til hhv. Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og Limfjorden.

Husdyrbruget og udbringningsarealerne ligger i opland til Ringkøbing Fjord. Udbringningsarealerne er på i alt 214,98 ha.

Vurdering af potentiel nitratudvaskning til Natura 2000-vandområder

Natura 2000-områder er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver: EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

- **EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.**
- **Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.**
- **EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.**

Før Herning Kommune træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal kommunen, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen¹², foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV.

Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen¹³. Dette medfører, hvis det ikke, på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter Herning Kommunes vurdering, ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder det, at der skal udarbejdes en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens¹⁴ bilag 3. Vurderer Herning Kommune, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår, for at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunen forpligtet til dette. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunen afslå at godkende ansøgningen.

Nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord

I forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug skal kommunen vurdere, om forudsætningerne for de givne vandoplande, hvori husdyrbrugets udbringningsarealer er lokaliseret, er opfyldt.

¹² Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

¹³ Hjertemuslingedømmen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

¹⁴ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

På baggrund af analyser, som DMU har foretaget ifm. vandplanerne, har Miljøstyrelsen¹⁵ opstillet følgende afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke medfører en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter:

- Pkt. 1A:** Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007
- Pkt. 1B:** Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen
- Pkt. 1C:** Gennemførte initiativer¹⁶, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland

Hvis pkt. 1A - 1C er opfyldt, skal der efterfølgende vurderes om det enkelte husdyrbrug kan overholde pkt. 2A / 2B

- Pkt. 2A:** nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 % eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog
- Pkt. 2B:** må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A, vurdering af udviklingen i kystoplandet til Ringkøbing Fjord

Miljøstyrelsen har udgivet en samlet opgørelse over dyretrykket¹⁷. Antallet af dyr er trukket fra CHR-registret for 2007 og frem. Der er foretaget en omregning fra antal dyr på stald til antal dyreenheder for hver af de relevante dyregrupper. I oversigten er der taget højde for, at normtallene for beregning af dyreenheder er ændret.

Ringkøbing Fjord

Alle ansøgers ejede og forpagtede udbringningsarealer er beliggende i kystopland til Ringkøbing Fjord. Ringkøbing Fjord er stærkt belastet med næringsstoffer, hvorfor målsætningen for området ikke er opfyldt.

Det meste af Ringkøbing Fjord er udpeget som Natura 2000-områder, herunder nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde nr. 69, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, som omfatter Habitatområde H62 og Fuglebeskyttelsesområde F43. Fjorden er blandt andet udpeget som kystklitter med dværgbusvegetation (klithede), kystlaguner og strandsøer og i forhold til habitatområdet. For yderligere detaljer omkring udpegningen se Vandplan samt bilag, hovedvandopland 1.8 Ringkøbing Fjord, Miljøministeriet, Naturstyrelsen, dec. 2011.

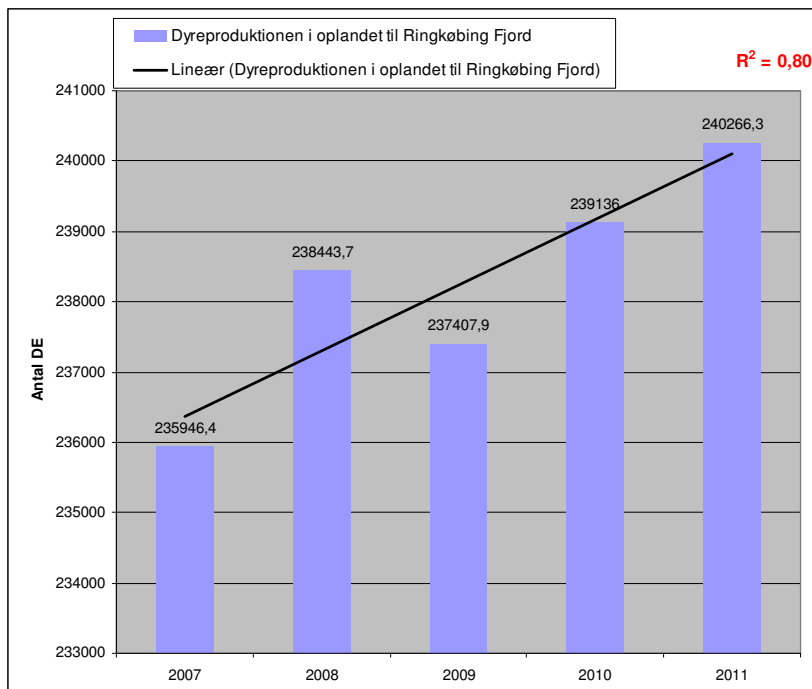
Dyretrykket i kystoplandet til Ringkøbing Fjord er ved beregning (lineær regression), vurderet til være stigende. I perioden fra 2007 til 2011 er dyretrykket steget 1,8 %, korrelationskoefficient¹⁸ $R^2 = 0,80$

¹⁵ [Wiki digital vejledning. nitrat overfladevand](#)

¹⁶ Fx etablering af vådområder med henblik på at gennemføre vandplanlægningen efter miljømålsloven

¹⁷ Data kan ses på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

¹⁸ Værdien R er den såkaldte korrelationskoefficient. R^2 angiver graden af sammenhæng mellem de to parametre. Den resterende del af variationen i den afhængige parameter skyldes tilfældig variation. Hvis $R^2 = 1$ er der en perfekt lineær sammenhæng, og hvis $R^2 = 0$ er der overhovedet ingen sammenhæng.

År	Dyreproduktionen i oplandet til Ringkøbing Fjord (DE)
2007	235.946
2008	238.444
2009	237.408
2010	239.136
2011	240.266

Dette medfører, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne, i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet, risikerer at forringe tilstanden i Ringkøbing Fjord. Det ansøgte projekt kan således kun godkendes, hvis kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til et niveau, der svarer til et planteavlbrug.

Ansøger har derfor redegjort for, hvordan udvaskningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder - dvs. et udvaskningsniveau svarende til planteavl beregnet i IT-systemet husdyrgodkendelse.dk ved brug af standardsædskifte standardsædskifte S3 for sandjorde. Resultatet af beregningen kan ses i miljøgodkendelsens afsnit "Påvirkning af overfladevand".

Betingelserne i punkt 1A er opfyldt, da kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til udvaskningen fra et planteavlbrug. Under denne forudsætning vurderer Herning Kommune, at forudsætning 1A er opfyldt.

Ad pkt. 1B

I perioden 1989-2005 er kvælstofafstrømningen reduceret med omkring 15 %, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning, reduceret udledning fra dambrug samt et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen.

I perioden 2005 – 2009 udgjorde landbrugets bidrag af den samlede landbaserede tilførsel af kvælstof til Ringkøbing Fjord 59 %, baggrundsbidraget udgør 33 %, mens det resterende bidrag stammer fra punktkilder, hvor dambrug er den dominerende. Se tabellen nedenfor.

Kvælstof ¹⁹	2005-2009		2015	
	(Tons N)	%	(Tons N)	%
Åbent land				
– Naturlig baggrundsbelastning	1563	33	1563	34
– Landbrug	2812	59	2625	57

¹⁹ Vandplan 2010-2015. Ringkøbing Fjord. Miljøstyrelsen 2011

Punktkilder				
– Renseanlæg	45	1	44	1
– Regnbetingede udledninger	41	1	41	1
– Dambrug	214	4	211	5
– Industri	10	0	10	0
– Spredt bebyggelse	36	1	34	1
– Havbrug	44	1	44	1
Bruttotilførsel	4766	100	4572	100
Retention	348	7	342	7
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4417	93	4230	93

Frem til 2015 forventes der at ske en yderligere reduktion i belastningen af vandområderne med næringsstoffer som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for hovedvandområdet til Ringkøbing Fjord. Således forventes Vandmiljøplan III, ændring fra afgræsning til slæt, allerede vedtagne større naturgenopretningsprojekter samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet at bidrage til yderligere reduktion i kvælstofafstrømningen på cirka 5 %.

Punktkilder og spredt bebyggelse

I henhold til vandplanen for Ringkøbing Fjord er den samlede udledning af kvælstof fra punktkilder for 2010 opgjort til 390 ton N / år.

Som et led i realiseringen af grøn vækst, er der i hovedvandområdet til Ringkøbing Fjord iværksat og gennemført en række opkøb af dambrug, hvilket siden 2005 har betydet en nedlæggelse af 17 dambrug. Sammenholdt med omlægning fra traditionelle jordbassiner til moderne modeldambrug udført i betonelementer med væsentlig forbedret spildevandsrensning, recirkulering af vand, forbedret foderudnyttelse, grundvand mm., forventes den årlige kvælstofbelastning af Ringkøbing Fjord at nedbringes.

På de eksisterende rensningsanlæg anvendes der allerede i dag den bedst tilgængelige rensning i relation til fjernelse af kvælstof og fosfor, hvorfor der kun kan forventes en marginal baselineeffekt fra disse kilder.

For regnbetingede udløb og spredt bebyggelse forventes ligeledes en begrænset reduktion. I udledningen fra spredt bebyggelse vil der løbende ske en ændring fra direkte udledninger til godkendte nedsivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Samlet vurdering pkt. 1B

Samlet vurderer Herning Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Ringkøbing Fjord i perioden 2007 til 2010, hvorved forudsætningen for pkt. 1B er opfyldt.

Ad pkt. 1C

Herning Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, hvorved forudsætningen for pkt. 1C er opfyldt.

Samlet vurdering pkt. 1A – 1C

Der er Herning Kommunes vurdering, at forudsætningerne for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt, jvf. pkt. 1A-C. Herning Kommune vurderer derfor, at det ansøgte, i kumulation med andre planer og projekter ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Ringkøbing Fjords Natura 2000 nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, Habitatområde H62, Fuglebeskyttelsesområde F43, ift. Pkt. 1A – 1C.

Pkt. 2A – 2B

Ifølge Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning fremgår det, hvordan kommunen kan foretage vurderingen af nitratudvaskningen til overfladevande²⁰. Formålet med vurderingen er at undersøge, om nitratudvaskningen kan have en skadesvirkning på vandbaserede naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder (akvatiske naturtyper inkl. fjorde, bugter og vige).

Den digitale husdyrvejledning lægger et objektive kriterium til grund for vurderingen af, om det kan udelukkes, at et husdyrprojekt, når det overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande, kan have en skadesvirkning på et Natura 2000-vandområde. Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande (nitratklasser) er således uændret, og ligger således fortsat til grund og er indarbejdet i de foreliggende vandplaner.

Ad pkt. 2

Ringkøbing Fjord betegnes som et "lukket bassin med ringe vandudskiftning" jf. Basisanalysen for Ringkøbing Fjord, da der er tale om en kystlagune. Miljøstyrelsen²¹ angiver kystlaguner som meget sårbare vandområder. Da kystlaguner samtidig betegnes som mere eller mindre lukkede bassiner, er Ringkøbing Fjord klassificeret som et meget sårbart vandområde. Derudover vurderes fjorden at være et lukket bassin med ringe vandudskiftningen, idet afstrømningen til havet begrænses af landarealer og slusen i Hvide Sande.

Herning Kommune vurderer, at Ringkøbing Fjord, pga. den ringe vandudskiftelse med resten af fjorden, skal betragtes som et særligt følsomt område / lukket bassin, da en øget belastning vil påvirke området væsentligt negativt. Nitratudvaskningen fra det ansøgte husdyrbrug må altså ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, jvf. pkt. 2B.

Natura 2000-område	N65 – Ringkøbing Fjord
Delområde – kystopland	Hele fjorden
Opland til Natura 2000-område	347.775 ha
Nuværende kvælstofbelastning ²²	4.417 ton N /år
Ejede og forpagtede arealer	
Nitratklasse 0	106,42 ha.
Nitratklasse I	0 ha.
Nitratklasse II	0 ha.
Nitratklasse III	0 ha.
Areal til udbringning i alt	106,42 ha
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen)	76-100 (middel 88 %)
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (NUDRIFT, beregnet i FamN)	86,8 Kg N/ha/år
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (ANSØGT DRIFT, DEreel)	81,6 kg N/ha/år
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen (kg N/ha/år) (ansøgt drift – nudrift = 86,8 kg N/ha/år – 81,6 kg N/ha/år)	5,2 Kg N/ha/år
Samlede husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000-område (ton N / år) (0,125 x antal ha x udvaskning fra rodzonen = 0,125 x 106,42 ha x 5,2 kg N/ha/år)	69,2 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000-område (pct./ promille) (69,2 kg N/år / 4.647.000 kg N/år) x 1.000)	0,01 ‰

Aftalearealer	
Areal til udbringning i alt	108,5 ha
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen (kg N/ha/år) (20 kg N/ha/år) ²³	20 Kg N/ha/år

²⁰ Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. bekendtgørelsens § 11 stk. 2 – 6 og habitatbekendtgørelsen

²¹ [Wiki, digital vejledning, nitrat overfladevand](#)

²² Fra tabel 2.4.8., nuværende og fremskrevet kvælstofbelastning, Vandplan, 1.8 Ringkøbing Fjord, Miljøministeriet, Naturstyrelsen, dec. 2011

²³ Det er ikke muligt at foretage beregninger for aftalearealer i ansøgningssystemet (herunder værdierne for den husdyrgødningsbetinget udvaskning). Herning Kommune har derfor valgt at foretage en beregning, der er baseret på worst-case scenarie, hvor udvaskning fra rodzonen sættes til 20 kg N/ha/år.

Samlede husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000-område (ton N / år) (0,125 x antal ha x udvaskning fra rodzonen = 0,125 x 108,5 ha x 20 kg N/ha/år)	271,25 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000-område (pct./ promille) (271,25 kg N/år / 4.647.000 kg N/år x 1.000)	0,06 ‰

Det ansøgte har beregningsmæssigt en husdyrgødningsbetinget belastning svarende til 0,07 ‰ af den samlede udvaskning til Ringkøbing Fjord. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området Ringkøbing Fjord.

Da den samlede kvælstofudledning fra husdyrbruget til Ringkøbing Fjord således udgør mindre end 1 pct., finder Herning Kommune, at der, i den konkrete sag, ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til Ringkøbing Fjord. Derfor forventes næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke at resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen i Ringkøbing Fjord.

Herning Kommune vurderer på den baggrund, at den maksimale merbelastning pr. år ikke har væsentlig betydning for fjordens målsætning og integritet, da stigningen i udvaskningen udgør en lille del af den samlede udledning til Ringkøbing Fjord og næppe målbar. Dermed vurderer Herning Kommune, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Samlet vurdering af kvælstofudvaskningen

Herning Kommune vurderer, at det ansøgte, i kumulation med andre planer og projekter og med de stillede vilkår, ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Natura 2000-områder i Ringkøbing Fjord.

Fosforpåvirkningen af Ringkøbing Fjord

Ringkøbing Fjord er udpeget som et Natura 2000-område overbelastet med fosfor²⁴. Ifølge Miljøstyrelsens WIKI vejledning²⁵ findes der p.t. ikke beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til udbringningsarealerne og tab af fosfor til vandmiljøet.

Tilføres der mere fosfor til udbringningsarealerne, end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet. Risikoen for og omfanget af tab af fosfor til vandmiljøet vil være afhængig af fosforpuljen i jorden og jordtypen²⁶. Derfor er beskyttelsesniveauet²⁷ for fosforoverskud i oplande, der afvander til Natura 2000-vandområder, som er overbelastet med fosfor, fastsat ud fra faktorer, som giver risiko for tab af fosfor på længere sigt.

Beskyttelsesniveau

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskud er på den baggrund fastlagt ud fra udbringningsarealernes fosfortal²⁸, jordtype og dræningsforhold samt på grundlag af fremskrivninger af strukturudviklingen på husdyrbrugene. Heri er det forudsat, at husdyrtrykket i et givet opland ikke øges, men enten er konstant eller faldende. I Herning Kommune er det dog vurderet, at dyretrykket i oplandet til Ringkøbing Fjord er stigende, men jævnfør Natur- og Miljøklagenævns afgørelse, NMK-133-0006, af 24. november 2011, er der, i den aktuelle sag, kun stillet yderligere vilkår til driften af udbringningsarealerne, som bevirker en reduceret udvaskning af nitrat. Se afsnit "Påvirkning af overfladevand - Beregning af nitratudvaskning".

Herning Kommune vurderer derfor, at fosforoverskuddet stadig kan beregnes som foreskrives i Miljøstyrelsens vejledning, WIKI-vejledningen.

Beregning af fosforoverskud

²⁴ For udpegning se <http://kort.arealinfo.dk/>, vælg landbrug, fosforklasser.

²⁵ Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug, løbende opdatering.

²⁶ Herunder transportveje for fosfor i form af dræn og lign.

²⁷ jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4.

²⁸ Jordens fosfortal er en indikator for fosforpuljens størrelse.

Det kan ikke kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten. Derfor skal fosforoverskuddet vurderes ud fra en "worst case" situation, jævnfør WIKI-vejledningen. Miljøstyrelsen foreslår, at kommunerne bruger følgende grundlag og parametre ved den endelige vurdering:

I landbrugsjord ophobes der i gennemsnit 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm jordlag. Der tabes i gennemsnitligt 0,2 kg P/ha. Fra landbrugsarealer tabes der maksimalt 1 kg P/ha på landbrugsarealer, mens der på udyrkede arealer tabes ca. 0,08 kg P/ha.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Ringkøbing Fjord fra husdyrbruget

Nedenstående beregninger af fosforbelastningen til Ringkøbing Fjord er baseret på et eksempel fra Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen vurderer, at påvirkning af fosfor under 1 % af den samlede påvirkning ikke vil kunne måles.

Belastning af vandplansområde	Oplandsberegning
<u>Samlet areal i opland til Ringkøbing Fjord</u>	347.744 ha
<u>Opdyrket areal i oplandet (59 % af samlet areal)</u> (347.744 ha x 0,59)	205.169 ha
<u>Fosforbelastning fra dyrket areal i oplandet (0,2 kg P/ha)</u> (205.169 ha x 0,2 kg P/ha)	41.034 kg P
<u>Fosforbelastning fra udyrket areal i oplandet (0,08 kg P/ha)</u> (142.575 ha x 0,08 kg P/ha)	11.406 kg P
<u>Fosforbelastning fra øvrige kilder (bebyggelse)²⁹</u>	8.200 kg P
<u>Fosforbelastning i alt fra oplandet</u> (41.729 kg P + 11.128 kg P + 21.270 kg P)	60.640 kg P

Ejede og forpagtede arealer	Ansøgt drift
<u>Ansøgt udbringningsareal</u>	106,42 ha
<u>Fosforoverskud pr. ha. jf. ansøgning</u>	15,1 kg P/ha
<u>Procentvis forøgelse i godkendelsesperioden</u>	15,1 kg P x 8 år = 120,8 kg P 120,8 kg P / (2.000 kg P / 100) = 6,0 %
<u>Worst case udvaskning</u>	1 kg P/ha
<u>Worst case påvirkning fra Husdyrbruget</u>	106,42 ha x 1 kg P/ha x 6 % = 6,39 kg
Aftalearealer	Ansøgt drift
<u>Ansøgt udbringningsareal</u>	108,5 ha
<u>Fosforoverskud pr. ha (værdien er baseret på beregning fra minkbrug. worst case)</u>	30 kg P/ha
<u>Procentvis forøgelse i godkendelsesperioden</u>	30 kg P x 8 år = 240 kg P 240 kg P / (2.000 kg P / 100) = 12 %
<u>Worst case udvaskning</u>	1 kg P/ha
<u>Worst case påvirkning fra Husdyrbruget</u>	108,5 ha x 1 kg P/ha x 12 % = 13,02 kg
Husdyrbrugets andel af fosforbelastningen	Samlet resultat (procent)
<u>Samlet påvirkning fra udbringningsarealer</u>	6,39 kg P + 13,02 kg P = 19,4 kg P
<u>Husdyrbrugets andel</u>	19,4 kg P x 100 / 60.640 kg P = 0,03 %

²⁹ Fra tabel 2.2.2, Forslag til Vandplan, Hovedvandopland 1.8 Ringkøbing Fjord (2010), Miljøministeriet

Det ansøgte har beregningsmæssigt en fosforudvaskning svarende til 0,03 % af den samlede udvaskning til Ringkøbing Fjord.

På ovenstående baggrund vurderer Herning Kommune, at nærværende udvidelse ikke i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

På baggrund af dette vurderer Herning Kommune, at udvidelsen ikke i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Samlet vurdering af fosforudvaskningen

Herning Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke kunne påvirke Natura 2000-området Ringkøbing Fjord væsentligt negativt, da husdyrbrugets påvirkning i godkendelsesperioden på 8 år er under 1 %.

Natura 2000-område i Ringkøbing Fjord er nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Den største del af Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, som dækker den sydlige og centrale del af Ringkøbing Fjord, Skjern Å, Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord, er udpeget som Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Natura 2000-område nr. 69 er beskyttet som Habitatområde H62, Fuglebeskyttelsesområde F43. Ringkøbing Fjord er således udpeget som Ramsar-, EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde. Udpegningen af Ringkøbing Fjord til internationalt beskyttelsesområde betyder, at alle tilladelser til aktiviteter i eller udenfor området ikke må kunne forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Ringkøbing Fjord er udpeget på grund af dens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter. For eksempel er fjorden levested for flere kystfugle og adgangsvej for laks på vandring til og fra Skjern Å. Endvidere består dele af fjorden af naturtypen kystlagune, der er vurderet som en særlig truet naturtype af international værdi.

Målsætningerne for Ringkøbing Fjord ikke opfyldt og en risikoanalyse af fjorden fra Miljøministeriet³⁰ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som blandt andet stimulerer væksten af plantepilankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne. Det betyder, at en øget belastning med næringsstoffer vil have en negativ indflydelse på mængden af bundplanter, som følge af en reduktion i vandets klarhed og en øget påvirkning fra eutrofieringsbetingede alger. Når der sker en tilbagegang i mængden af bundplanter, vil det forringe fødegrundlaget for en række af de fuglearter, som Ringkøbing Fjord er udpeget for. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Udpegningsgrundlaget i forhold til habitatdirektivet er:

Nr.	Naturtype	Nr.	Naturtype
1130	Flodmundinger	2190	Fugtige klitlavninger
1150	* Kystlaguner og strandsøer	3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålag
1330	Strandenge	3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
2110	Forstrand og begyndende klitdannelse	3160	Brunvandede søer og vandhuller
2120	Hvide klitter og vandremiler	3260	Vandløb med vandplanter
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
2140	* Kystklitter med dværgbuskvegetation (klit-hede)	7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
2160	Kystklitter med havtorn	7230	Rigkær
2170	Kystklitter med gråris		

³⁰ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, søer mm. i Danmark. Analysen kan ses på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/I_8_Ringkoebing_Fjord.htm

Fuglearter	Ynglende	Fuglearter	Trækkende	Fuglearter	Trækkende
Rørdrum	X	Pibesvane	X	Grågås	X
Skestork	X	Sangsvane	X	Mørkbuget knortegås	X
Rørhøg	X	Bramgås	X	Gravand	X
Plettet rørvagtel	X	Havørn	X	Pibeand	X
Klyde	X	Blå kærhøg	X	Krikand	X
Almindelig Ryle	X	Vandrefalk	X	Spidsand	X
Brushane	X	Klyde	X	Skeand	X
Mosehornugle	X	Almindelig ryle	X	Hvinand	X
Fjordterne	X	Lille kobbersneppe	X	Stor skallesluger	X
Havterne	X	Knopsvane	X	Blishøne	X
Splitterne	X	Kortnæbbet gås	X		

Nr.	dyreart	Nr.	dyreart
1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)	1106	Laks (<i>Salmo salar</i>) Ny
1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
1102	Majsild (<i>Alosa alosa</i>)	1831	Vandranke (<i>Luronium natans</i>)
1103	Stavsild (<i>Alosa fallax</i>)		

Påvirkning af Natura 2000-landområder

Natura 2000-områder

EU har udpeget naturområder på land, som set i et europæisk perspektiv er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Såfremt marken er helt eller delvist beliggende indenfor habitatafgrænsningerne, skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste EF-habitatområde er Skjern Å nr. 61. Skjern Å EF-habitatområde ligger cirka 1,5 km vest for husdyrbruget og cirka 0,8 km fra nærmeste udbringningsareal. Skjern Å er A-målsat i Herning Kommuneplan 2009-2020. For A-målsatte områder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. Endvidere er Skjern Å udpeget som EF-habitatområde på baggrund af:

Nr.	naturtyper	Nr.	naturtyper
2310	Indlandsklitter med lyng og visse	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær	6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	7140	Hængesæk og andre kærksamfund dannet flydende i vand
3160	Brunvandede søer og vandhuller	9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
3260	Vandløb med vandplanter	91D0	Skovbevoksede tørvemoser
3270	Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter	91E0	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkeløng		

Nr.	arter	Nr.	arter
1037	Grøn kølleguldsmed (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	1106	Laks (<i>Salmo salar</i>)
1096	Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>)	1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)

Grøn Kølleguldsmed er medtaget på Habitatsdirektivets bilag IV og er udpeget som en af de arter Herning Kommune er særlig forpligtet til at passe på. Ifølge Den Danske Rødliste blev guldsmeden tidligere negativt påvirket af eutrofiering, udretning af vandløb og hårdhændet vandløbsvedligeholdelse. Da tilstanden i vandløbene er i bedring, er det nu formentlig udelukkende hård vandløbsvedligeholdelse, som kan påvirke arten negativt.

Området baggrundsbelastning er målt til 16,3 kgN/ha.

Herning Kommune vurderer, at da der ikke forefindes udbringingsarealer indenfor Natura 2000-landområdet Skjern Å, så vil ammoniakfordampningen umiddelbart vil være den eneste potentielle påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder. Det vurderes ligeledes, at ammoniakfordampning, dels på grund af afstand og placering i forhold til vindretning, som følge af denne miljøgodkendelse, ikke vil forringe tilstanden af naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for Skjern Å.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter mv.

Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Af EF-habitatdirektivets³¹ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsættelig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arter, observeret i Herning Kommune eller på lokaliteter i Midtjylland gennemgås i det følgende. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller er optaget på rødlisten.

Damflagermus, vandflagermus og sydflagermus er observeret ved Gødstrup Sø. Desuden forekommer flere arter af flagermus i Midtjylland og kan derfor forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Flagermus raster, overvintre og kan yngle i huller, sprækker eller under løstsiddende bark på gamle træer, i bygninger og lignende eller i huler. Damflagermus og vandflagermus jager over åbent vand ved søer og langs vandløb. Sydflagermus kan tillige jage over åbne hedestrækninger. Læhegn, bryn, bræmmer og diger fungerer som ledelinier fra rasteområdet til fourageringsområdet, og skal helst forblive intakte uden afbrydelser, for at fungere optimalt. Ud fra flagermusens levevis vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.

Birkemus er kendt fra Sønderjylland og Limfjordsområdet. Artens udbredelse i Limfjordsområdet er nordvest for Herning Kommune. Den eneste registrering i Herning Kommune er i 2001, hvor den blev fundet nær Gødstrup sø ved Tjørring. Om sommeren yngler og raster birkemusen i digeskel, lysåben, ældre skov med tæt urtevegetation, kratbevoksede moser, fugtige enge, udyrkede marker eller ekstensivt dyrkede marker. Birkemusen går i dvale fra oktober til maj i diger, på overdrevsskrænter, og på højtliggende hede- og plantageområder. Andre områder kan også fungere som vinteropholdssted, men pløjning og gravearbejde kan ødelægge reden, der befinder sig i 20 – 40 cm's dybde. Det vurderes, at den ansøgte udvidelse ikke indebærer opdyrkning af ekstensivt dyrkede udbringingsarealer og dermed vil udvidelsen ikke have en negativ påvirkning på birkemusens levevis.

Odderen forekommer i store dele af Jylland og også i Herning Kommune. Odderen har gunstig bevaringsstatus i landsdelen. Odderen yngler, raster og fouragerer langs vandløb med gode fiskemuligheder og har huler i brinken. Ud fra artens levevis i øvrigt vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.

Markfirben er udbredt over det meste af Danmark, men sjældent blandt andet i den vestlige del af Midtjylland. Egnede yngle- og rasteområder er eksempelvis heder, overdrev, klitter, solvendte skrænter langs veje, jernbaner og i grusgrave. I forbindelse med landbrug er stendiger, levende hegn og særligt stendynger med indsamlede marksten gode rasteområder. Det vurderes, at arten ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.

Grøn mosaikguldsmed lever primært i Nordsjælland, men strejfer er registreret rundt om i landet. I Herning Kommune er arten observeret syd for Harreskov mellem Kibæk og Arnborg. I sin cyklus er arten afhængig af planten Krebsklo (*Stratiotes aloides*), hvor den lægger sine æg, og larverne lever. Voksne individer kan strejfe langt omkring, og kan ses langt fra vandløb med krebsklo. Næringsstofbelastning kan medføre tilgroning af vandhuller og søer, hvorved krebsklo vil forsvinde og dermed livsgrundlaget for grøn mosaikguldsmed.

³¹ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)).

Grøn kølleguldsmed findes kun i de store jyske å-systemer så som Storå, Skjern Å, Karup Å og Gudenå. Arten er Herning Kommunes ansvarsart. Den yngler i rene, iltrige og kølige vandløb. Den voksne guldsmed foretrækker lysåbne arealer, men kan også findes i skovlysniger. Hunnen lægger sine æg direkte i vandløbet. Larverne ligger nedgravet i bunden på en stenet, sandet strækning med minimal undervandsvegetation og kommer til tider op til overfladen og skjuler sig mellem sten og rødder fra udhængende brinker. Den færdige guldsmed udvikles på sten, tørlagte bredder og planter i vandkanten. Der er en teoretisk mulighed for, at der ved uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning kan ske en tilførsel af forurenende stoffer til Grøn Kølleguldsmeds levesteder i Storå. Det vurderes, at kun tilførsel af større mængder husdyrgødning (som følge af uheld med gylletanke/gylletransport) vil kunne have en negativ effekt på grøn kølleguldsmed.

Padder

Løgfros findes spredt ud over det meste af Danmark, og kan således forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Arten yngler i vandhuller med rent vand. Udyrkede bræmmer omkring vandhullerne kan være med til at sikre, at vandet forbliver rent.

Strandtudsens naturlige udbredelse omfatter hele Danmark, men den forekommer især i store antal i Vestjylland. Indlands forekommer arten primært i grusgrave. Arten yngler oftest i lavvandede vandhuller, der tørrer ud hen på sommeren. Arten yngler tillige i næringsfattige søer.

Stor vandsalamander kan forekomme i det meste af landet, og dermed også i Herning Kommune. Arten yngler i klarvandede, lavvandede vandhuller med bundvegetation, de kan skjule sig i. Kvasbunker og stendynger med indsamlede marksten giver gode overvintringsmuligheder.

Spidssnudet frø findes i næsten hele Danmark. De største bestande forekommer blandt andet i Vestjylland, og arten findes sandsynligvis indenfor kommunegrænsen. Den kan være svær at skelne fra butsnudet frø, og derfor kan observationer af butsnudet frø indeholde forekomster af spidssnudet frø.

Herning Kommune vurderer, at på og umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer er kommunen ikke bekendt med forekomster dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Endvidere har Herning Kommune ingen aktuelle registreringer af Bilag IV-plantearter på ejendommens udbringningsarealer. Det vurderes, at plantearterne højst sandsynlig ikke findes på udbringningsarealerne. Det vurderes yderligere, at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter væsentligt. Ligeledes vurderes de almindelige regler for 2 meter bræmmer at være tilstrækkelige til at beskytte odderen og dens levesteder, såfremt arten findes i området. Herudover vurderer Herning Kommune, at udvidelsen kun vil påvirke de beskyttede arter negativt ved alvorlige uheld, f.eks. ved håndtering af husdyrgødningen, hvorfor der er sat vilkår hertil. Men det vurderes, at lovlige håndtering af husdyrgødning indenfor udbringningsarealerne ikke vil have nogen negativ effekt på de beskyttede arter.

Påvirkning af kulturmiljø

Kulturhistoriske spor

Landskabet i Herning Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype. Kommuneplanens udpegnings fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Herning Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" mm.

Fredede fortidsminder

Der er ikke registreret fortidsminder, fredede fortidsminder, kulturarvsarealer i umiddelbar nærhed af anlægget og udbringningsarealerne.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er langs en del af markerne registreret beskyttede sten- og jorddiger. For placering se bilag 2.

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer, eller har fungeret, som hegn og har, eller har haft, til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, der både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Jf. Museumslovens § 29a må digerne ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse. Jf. museumslovens § 29f må der på fortidsminder og indenfor en afstand af 2 m fra dem ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

Gennemgang af BAT for Hedebyvej 4

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsoptøningsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

I Teknologi- og byggeblade er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fordring m.v. i Teknologi-blade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

I det følgende vil BAT for Hedebyvej 4, 6933 Kibæk blive vurderet i forhold til Herning Kommunes niveau for BAT.

Vurdering af BAT i forhold til § 12 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

1. Management
2. Fodringsstrategier
3. Staldsystemer
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring af husdyrgødning
6. Udbringning af husdyrgødning

Ved Herning Kommunes vurdering i relation til BAT indgår Miljøstyrelsens Teknologi-blade oversigt, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning³² version 2, bilag 3 (teknologilisten) samt kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensiv hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument). Nedenfor vil de enkelte emner blive gennemgået.

BAT – Management

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor management:

Herning Kommune vurderer, at anvendelse af BAT indenfor management som minimum skal leve op til følgende punkter:

Beredskabsplan

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og skal tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Ansøger har udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen. Udover at være BAT, så er det Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld. Samtidig giver beredskabsplanen landmanden en mulighed for at gennemgå sin ejendom og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Uddannelse af personale

- At medarbejderne deltager i fagligt relevante aktiviteter
- At personalet, der varetager sprøjtemidler og udstyr har sprøjtebevis

Ansøger holder sig fagligt ajour ved læsning af relevant faglitteratur og sparring med rådgivere og andre landmænd mm. Ansøger har sprøjtebevis/certifikat og forestår selv bekæmpelse af ukrudt, svampe og skadedyr med sprøjtemidler.

Ressourceforbrug

- At der føres regnskab med vand- og energiforbrug, og at der føres journal over forbruget (gemmes i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn)

Egenkontrol / dagligt tilsyn

- Der føres daglige tilsyn med mekanisk udstyr, såsom ventilationsanlæg, foderanlæg og vandingsystem som kontrolleres for evt. funktionssvigt.
- Der er serviceaftaler med leverandørerne på alle ventilationsanlæg, mm.
- At der hver måned føres logbog over gyllebeholdernes flydelag.
- At gyllebeholderne er tilmeldt de lovpligtige 10-årige beholderkontrol.

Ansøger udfører jævnligt kontrol af vandrør og installationer. Endvidere føres der logbog over gyllebeholdernes flydelag og alle gyllebeholdere er tilmeldt 10-årige beholderkontrol. Hertil holdes der rent omkring bygninger for at undgå lugt og uhygiejniske forhold.

Uheld og driftsforstyrrelser

- At overpumpning af gylle overvåges.
- Vaskeplads / Vask af maskiner sker på vaskeplads med opsamling til gyllebeholder.
- Gylletankene har ikke påmonteret pumper, hvilket bevirker at utilsigtet start og deraf følgende gylleudslip undgås.

Ansøger gør som skrevet ovenfor og har udarbejdet en beredskabsplan. Endvidere henvises der til Beredskabsplanen.

³² <http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.default.aspx>

Mark og gødningsplaner

- At der årligt bliver udarbejdet mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødemeres aktuelle behov.
- At der bliver ført journal over eventuelle afvigelser fra mark- og gødningsplanen.

Hvert år udarbejder ansøger i samarbejde med planteavlskonsulenter en mark- og gødningsplan for ejendommens jorder og aftalearealer, som sikre at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I mark- og gødningsplanen tages blandt andet hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Affaldssortering

- Herning Kommune vurderer at registrering af affald og mængder er BAT. Derudover vil registreringen give ansøger det nødvendige overblik over eventuelle indsatsområder, hvor det er muligt at minimere produktionen af affald.
- Herning Kommune har ingen indsamlingsordning men en anvisningsordning. I praksis betyder det, at gårdejereren selv skal lave en aftale med en transportør om at få hentet det sorterede affald og bragt affaldet til et behandlingsanlæg. Transportøren skal være registreret i kommunen, og kommunen skal have en anvisningsaftale med modtageanlægget.

Det er fra ansøger oplyst, at alt affald på ejendommen håndteres, sorteres og opbevares efter kommunens affaldsregulativ. For yderligere detaljer se miljøteknisk beskrivelse under afsnittet affald. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

Herning Kommune vurderer, at husdyrbruget med en synlig beredskabsplan vil være i stand til at undgå og/eller begrænse uheld på bedste vis. Samtidig vurderes det, at ansøger lever op til BAT vedrørende uddannelse af personale, ressourceforbrug, daglige tilsyn og registrering af mark og gødningsplaner. Herning Kommune vurderer, at der er en stor miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner. Der er derfor stillet vilkår om, at vask af maskiner skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder. Herning Kommune vurderer at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Derfor stilles der vilkår om, at overpumpning skal ske under opsyn.

Herning Kommune vurderes tillige, at oplag af affald ikke medfører forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

BAT – Foder

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor foder:

- **Faseforing**
  - At dyrene fodres med næringsstofftilpassede blandinger, der er afstemt efter vækstperiode.
  - Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent/foderfirma, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.
- **Reduceret råprotein**
- **Fytase**
- **Benzoesyre**
- **BAT på fosfor beregnes ud fra de vejledende emissionsgrænseværdier udarbejdet af Miljøstyrelsen i 2010.**
  - 23,0 kg P / DE ab lager for søer
  - 27,8 kg P / DE ab lager for smågrise
  - 20,5 kg P / DE ab lager for slagtesvin

Ansøger udarbejder foderplaner sammen med konsulent for alle dyregrupper på bedriften med brug af nyeste viden, overholdelse af fodernormer og sørger for høj en fodereffektivitet.

Der tilsættes fytase til foderet i det omfang at det er økonomisk optimalt

Der benyttes ikke benzoesyre og reduceret råprotein til smågrisene idet det ikke er økonomisk proportionelt

Den vejledende emissionsgrænse for fosfor er 7769 kg P ab lager, mens dyrene på Hedebyvej 4, Kibæk udleder 6512 kg P ab lager. BAT i forhold til fosforproduktion er således overholdt.

Herning Kommune vurderer, at ansøger lever op til BAT indenfor fodring af besætningen.

BAT – Staldindretning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor staldindretning:

BAT Staldsystem

- Ammoniakemissionen skal leve op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier (se tabel nedenfor)

Oversigt over ammoniakemission

Dyretype	Emissionsgrænseværdi	Emission fra ansøgt projekt.
Årssøer	2003,86	2137,24
Smågrise	877,86	773,6
Slagtesvin	108,51	102,22
Heste	13,30	13,30
I alt	2990,23	3026,39

Som det fremgår af ovenstående tabel mangler der at blive reduceret 22,86 kg N, idet hestene ikke indgår i BAT-beregningen, inden de vejledende emissionsgrænseværdier er overholdt.

Se afsnittet "Fravalgte BAT-virkemidler", hvor Flemming Jensen argumenterer for fravalget af forskellige ammoniakreducerende teknologier.

Herning Kommune vurderer, at de vejledende emissionsgrænseværdier i forhold til ammoniak er overholdt, idet det ansøgte projekts ammoniakemission overstiger de vejledende emissionsgrænseværdier for eksisterende stalde med 22 kg, mens den nye stald overholder de vejledende emissionsgrænseværdier med 700 kg..

BAT – Forbrug af vand og energi

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor vand:

- Krav om etablering af særskilt vandmåler til registrering af det samlede vandforbrug til drikkevand, rengøring og vandspild.
- At der udføres aflæsninger og registrering i journal af vandforbruget³³. Vandforbruget skal aflæses månedligt og noteres i en journal. Journaler skal gemmes til næste samlede tilsyn efter afslutning.
- At der anvendes koldt vand til vask.
- At der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæggene for at undgå spild.

Ansøger er tilsluttet vandværk, hvilket betyder at vandforbruget registreres. Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med den daglige drift, herunder bl.a. vask og rengøring, forbrug til dyr osv. Der er desuden timer på anlægget til markvanding, hvorved forbruget løbende kan følges. Vand fra markboring bruges udelukkende til markvanding.

Det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt forbrug	Nudrift m ³	Ansøgt m ³
Overbrusning	500	500

³³ Det er Herning Kommunes holdning, at rent drikkevand er en værdifuld ressource, som der skal værnes om. Der stilles vilkår om, at der monteres vand-/vandmåler på ejendommen, således at alt vandforbrug i produktionen kan registreres. Der skal føres journal over ejendommens vandforbrug.

Vaskevand	300	300
Drikkevand/foder	9.200	9.200
Samlet vandforbrug	10.000	10.000

Vandbesparende foranstaltninger

- Vandrør, drikkekar mv. kontrolleres daglig for utætheder og korrekt funktion
- Utætheder og fejlfunktioner repareres hurtigt

Herning Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag til vandbesparelse indenfor vask og drikkevandsspild samt daglige tilsyn af vandinstallationer er fyldestgørende. Se endvidere afsnit om BAT i forhold til management og BAT i forhold til vand- og energiforbrug.

Herning Kommune vurderer, at ejendommen lever op til ovennævnte hvilket er BAT. Der er derfor ikke fastsat yderligere vilkår omkring energireducerende tiltag på ejendommen.

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor Energi:

- Sikre at ventilationen kun starter op efter behov, eks. ved anvendelse af undertryksventilation, frekvensstyrede ventilatorer.
- At der anvendes lavenergyløsløstør / sparepærer i staldbygningerne og andre steder.
- At lyset i staldene i dagtimerne kun er tændt efter behov.
- Udendørsbelysningen er begrænset af bevægelsessensor.
- Hvis muligt, at opvarmning af staldanlægget samt medarbejderfaciliteter m.m. sker via overskudsvarmen/varmegenindvinding mm.
- At der sker en kvartalsvis aflæsning af energiforbruget, og resultaterne gemmes i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn.
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan ansøger hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan der erfaringsmæssigt opnå besparelser op mod 5-10 % af årsforbruget. Udover ovennævnte anbefaler Herning Kommune, at der arbejdes med at indføre miljø- og ressourcestyling på husdyrbruget.

Energibesparende foranstaltninger

- Varmegenindvinding fra gyllekølingsanlæg til opvarmning af stuehus, gulvvarme i klimastald og varmt vand.
- Daglysstyring og begrænset natbelysning

For at holde energiforbruget nede har ansøger blandt andet valgt styring af lys i stalden, lav natbelysning, brug af overskudsvarme fra gyllekøling til at opvarme vand, stuehus samt klimastald samt fokus på at holde forbruget af brændstof nede i det daglige. Det vurderes til at være BAT.

BAT – Opbevaring af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor opbevaring af husdyrgødning:

- At gyllen opbevares i beholdere, der er monteret med fast låg, tag, teltstruktur eller har et flydelag, såsom snittet halm, ekspanderet ler (LECA) mm., ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørningskorpe.
- At sikre at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, således at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde (minimum 9 måneder).
- At gyllen opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger.
- At beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.

- At lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.
- At gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.
- At der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen.
- At gyllebeholdere er underlagt 10-års beholderkontrol og er under dagligt opsyn.
- At der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderne.
- At gyllen suges fra de eksisterende beholdere og op i gyllevognen ved hjælp af en sugekran, der er påmonteret på gyllevognen. Sugekranen minimerer risikoen for eventuelle uheld eller spild i forbindelse med påfyldningen af gyllevognen
- Betonbund med opsamlingsbeholder for fast møg.
- Biogasbehandlet gylle.

Ansøger oplyser at gyllebeholderne er bygget så de kan modstå mekanisk, termisk og kemisk påvirkning. Der er ikke fast låg på gyllebeholderne. I stedet sørges der for et fast naturligt flydelag, hvilket er BAT iflg. BREF. Endvidere føres der logbog over gyllebeholderens flydelag, de tjekkes jævnligt og alle gyllebeholdere er tilmeldt 10-årige beholderkontrol.

Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af gylle på ejendommen efter udvidelsen er på 10 måneder. Hertil opbevares der 16 % af gyllen på Borrisvej 17, 6920 Videbæk. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Herning Kommune vurderer, at ansøger overholder BAT i forhold til opbevaring af gylle jævnfør de nævnte tiltag på ejendommen. Endvidere er opbevaringskapaciteten overholdt, hvilket også er BAT. Samlet overholder ansøger BAT ved opbevaring af husdyrgødning.

BAT – Udbringning af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor udbringning af husdyrgødning:

- Overholdelse af regler for udbringningstidspunktet (eks. forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage).
- Udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at anvende bredspreder til gylle)
- Krav om nedfældning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer
- Krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- Krav om efterafgrøder
- Afgasning af gylle på biogasanlæg
- Gylleseparation
- At den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov
- At der ved afgrødehøjde under 10 cm. tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold det vil sige kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning

Udbringningsteknologi

- Udbringning af gyllen sker fortrinsvis ved nedfældning eller slangeudlæggelse, alt efter afgrøde
- Ansøger sørger for ikke at køre på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket udbringningsareal, da der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende
- Der holdes som minimum 2 meter dyrknings-, gødsknings og sprøjtefri bræmmer til vandløb, jord- og stendiger samt gravhøje
- Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Da gyllen udbringes på vejetablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Herning Kommune vurderer, at ovenstående lever op til kravet om BAT indenfor udbringning af husdyrgødning.

Fravalgte BAT-virkemidler

Den vejledende emissionsgrænseværdi på ejendommen Hedebyvej 4, 6933 Kibæk er beregnet til 2990,23 kg N/år. Den reelle ammoniakemission på ejendommen er 3012,47 kg N/år i ansøgt drift. Der mangler altså 22,92 kg N.

Ud fra proportionalitetsbetragtningen vedr. BAT må et tiltag max. koste 100 kr. pr kg N. Det betyder, at der til reduktion af de sidste 22,92 kg N er 2292 kr. at gøre med årligt. En afbetaling over 10 år medfører en maksimalt en investering på knap 23.000 kr. Der kan hverken etableres en tankoverdækning, gyllekøling i den nye stald, forsøringsanlæg eller luftrensning for dette beløb.

BAT - Samlet vurdering

Herning Kommune vurderer, at ansøger har overholdt BAT i forhold til management, ressourceforbrug, fodringsstrategier, opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Endvidere vurderer Herning Kommune, at de vejledende emissionsgrænseværdier er overholdt. For at opnå dette er der i denne godkendelse gjort en særlig indsats for BAT på staldindretning.

Generelt vurderer Herning Kommune, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige. Ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

Miljøteknisk beskrivelse

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Ejer: Flemming Jensen
Ejendommens adresse: Hedebyvej 4, 6933 Kibæk
Telefon: 97 19 41 47
Mobil: 40 86 41 47
e-mail: minaogflemming@mail.dk

Starttidspunkt for byggeriet: 01.07.2012
Sluttidspunkt for byggeriet: 31.12.2012
Starttidspunkt for driften: 01.01.2013

Flemming Jensen har søgt Herning Kommune om at udvide sin svinebesætning, fra 287,87 DE til 314,58 DE. Endvidere vil ansøger etablere en ny drægtighedsstald.

Samtidig med denne miljøgodkendelse har ansøger indsendt § 16 ansøgninger for: Hedebyvej 6, 6933 Kibæk (Herning Kommune); Borrisvej 19, 6920 Videbæk (Ringkøbing-Skjern Kommune); Borrisvej 17, 6920 Videbæk (Ringkøbing-Skjern Kommune) og Borrisvej 21, 6920 Videbæk (Ringkøbing-Skjern Kommune).

Ejendommen, Hedebyvej 4, 6933 Kibæk blev 4. februar 2009 godkendt i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20/12/2006.

Derudover foreligger der allerede en § 16 godkendelse af Trolldhedevej 19, 6933 Kibæk (Herning Kommune).

Oplysninger om ejendommens placering

Ejendommen er, ifølge Kommuneplanen for Herning kommune 2009 – 2020, beliggende i primært landbrugsområde, og ligger dermed udenfor særlige naturinteresser og beskyttelseslinjer.

Det oplyses, at de generelle afstandskrav, som anført i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er overholdt. Afstandskravene skal kun vurderes ift. nybyggeri, nyetablerede opbevaringsanlæg og eksisterende stalde, der skal renoveres (se oversigt).

Afstandsforhold fra nybyggeri eller bygninger der renoveres.		
Anlægstype	Afstandskrav	Målt afstand fra nybyggeri/bygninger der renoveres
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter	> 25 m
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter	> 50 m
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 meter	> 15 m
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 meter	> 15 m
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 meter	> 25 m
6) Beboelse samme ejendom	15 meter	> 15 m
7) Naboskel	30 meter	241 m
8) Nærmeste nabo	-	241 m
9) Nærmeste nabo uden landbrugspligt	-	590 m

Landskabelige hensyn

Ejendommen er beliggende i et landbrugsområde cirka 1,4 km syd for Troldhede, der er nærmeste byzone og samlede bebyggelse.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er udenfor geneafstanden.

Afstandsforhold fra ejendommens dyrehold til nærmeste byzone og samlet bebyggelse:

	Afstandskrav	Målt afstand fra stald, gødningsopbevaringsanlæg
Byzone	50 meter	1400 m
Samlet bebyggelse i landzone	50 meter	1400 m

På nuværende tidspunkt er der etableret læhegn omkring den matrikel hvor Hedebyvej 4 er beliggende, som skærmer for naboernes indblik.

Staldanlæggets indretning

Staldanlægget er opført/renoveret i henholdsvis 1976 (drægtighedsstald, D), 1996 (Farestald, E og Drægtighedsstald, farestald og polte, G), 1998 (Maskinhus, I) og 2003 (Farestald-løbeafdeling, F samt Klimastald + foderlade mod vest, H). Disse stalde forbliver det samme og der sker altså ikke en gennemgribende renovering selvom besætningen udvides. Der bygges ny drægtighedsstald (L) se bilag 1. I farestald (F) og klimastalden (H) er der etableret gyllekøling der reducerer ammoniakfordampningen med 15 %.

Staldafsnit	Staldsystem	Antal	Vægt	DE	Antal stipladser
Stald D (karantænestald)	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	390	40-107	10,1	120
Stald E (farestald)	Kassestier, delvis spaltegulv	512		35,9	145
Stald F1 (farestald)	Kassestier, delvis spaltegulv	212		14,86	60
Stald F2 (farestald)	løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	194		31,51	152
Stald G1 (sygestier)	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	20		3,25	40
Stald G2 (farestald)	Kassestier, fuldspaltegulv	56		3,93	16
Stald G3	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	6296	7,3-30 kg	28,93	1000
Stald H (Klimastald)	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	20224	7,3-30 kg	92,93	3200
Stald L (Ny drægtighedsstald)	Løsgående, delvis spaltegulv	566		91,95	432
Stald C (Hestestald)		2	300-500 kg	0,69	
Stald C (Hestestald)		1	500-700 kg	0,43	

Rengøring af alle staldafsnitene foretages med højtryksrensere efter hvert holdskift.

Vaskeplads/vask af maskiner

Vaskeplads på Hedebyvej 3, benyttes til at vaske maskiner samt påfyldning og rengøring af sprøjte. Dette sikrer, at evt. spildt sprøjteveske og pesticidrester ved vask opsamles. Påfyldning foretages af uddannet mandskab med moderne og velholdt udstyr. Sprøjtning foregår under gode vejforhold. Kemikalier håndteres hvor evt. spild kan opsamles. Afstande til vandløb overholdes.

Opbevaringsrum for sprøjte- og rengøringsmidler forefindes mellem bygning H og G.

Husdyrgødning

Oversigt over samlet mængde husdyrgødning i form af gylle samt fraført gylle, ansøgt drift:

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE - Svin og andre dyr
Ejede og forpagtede arealer	29.040,3	7663,0	313,5
Hedebyvej 6, 6933 Kibæk	1969	519	21,7
Borrisvej 19, 6920 Videbæk	3203	844	35,3

Borrisvej 21, 6920 Videbæk	3113	820	34,3
Borrisvej 17, 6920 Videbæk	3307	873	35,7
Troldhedevej 19, 6933 Kibæk	1906	502	21
Videbæk Biogas	1604	423	17,7

Det samlede regnskab kan ses i ansøgningen.

Gylle

Den årlige produktion af gylle i ansøgt drift er på cirka 7643 m³. jfv. Konsulenterklæring. Denne beregning er inklusiv drikkevands-spild, regnvand og rengøringsvand, som ledes til gyllebeholder. Kravet til lagerkapacitet er på 9 måneder, hvilket cirka svare til 5732,25 m³. Da ansøger har lagerkapacitet på 6320 m³, er kravet til opbevaringskapaciteten på 9 måneder opfyldt..

Oversigt over opbevaringskapacitet

Beholder	Opført	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gyllebeholder nr. 1(J)	1992	1000	17
Gyllebeholder nr. 2(K)	2006	2500	42
Gyllebeholder nr. 3	1997	1500	25
Fortank og gyllekanaler		320	
Lejet tank, Borrisvej 17, Videbæk		1000	16
I alt		6320	100

Alle gyllebeholdere på Hedebyvej 4 har dykket indløb. Gylletankene er bygget uden fast overdækning. Gyllen i de tre gyllebeholdere er konstant overdækket med et tæt og stabilt flydelag. Flydelaget kontrolleres jævnlige og resultatet skrives ind i en logbog. Endvidere tømmes lageret hvert år for at blive inspiceret. Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning.

Håndtering af gylle

Gyllevogne med egen sugepumpe og returløb sikrer mod spild på fyldepladsen. Der er således ikke monteret pumpe på gylletanken, hvilket er med til at sikre med spild af flydende husdyrgødning. Gyllevogne med egen sugepumpe benyttes ved begge gylletanke og kun under overvågning.

Foder

Soyaskrå, mineraler og valle indkøbes til produktionen. Byg og hvede avles så vidt muligt på egne arealer og vil fremover dække cirka 50 % af forbruget, resten indkøbes. Der anvendes både våd- og tørfoder i stalden.

Der anvendes halm som strøelse i stierne samt til evt. etablering af flydelag i den eksisterende gyllebeholder. Forbruget er cirka 12 tons per år.

Råvarer	Nudrift (tons)	Ansøg drift (tons)
Korn (byg, hvede, havre)	Ca. 15.000	Ca. 16.000
Soyaskrå	Ca. 275	Ca. 300
Mineraler	Ca. 140	Ca. 150

Ved udvidelsen forøges produktionen af søer og smågrise. Foderanlæg, type og blanding er uændret i forhold til nudrift, kun mængderne af foder, som forarbejdes, øges. Opbevaring af korn sker i siloer. Øvrige råvarer opbevares i indendørs siloer.

Harmoniregler

Landbrugsjord til rådighed

Harmoniarealer	Ansøgt produktion
Ejede og forpagtede*	106,42 ha
Aftale**	108,5 ha

* Ejet af ansøger Flemming Jensen, Hedebyvej 4, 6933 Kibæk.

*Ejer af forpagtet arealer

- Mylius Nielsen, Troldhedevej 4, 7280 Sdr. Felding (13 ha)

**ejere af aftalearealer

- Erna & Jens Andreas Jensen, Hedebyvej 6, 6933 Kibæk
- Eigild Halling Johansen, Troldhedevej 19 6933 Kibæk
- Erling Martin Ahler, Borrisvej 19, 6920 Videbæk
- Ove Høj, Borrisvej 17, 6920 Videbæk
- Eigil Rahbek, Borrisvej 21, 6920 Videbæk

Harmoniarealet

Harmonikravet på Hedebyvej 4 er opgivet til 1,4 DE pr. ha. Der udbringes i alt 148,44 DE husdyrgødning på ejede og forpagtede arealer (106,42). Dette svare til en udbringning på 1,4 DE pr. ha, hvorved harmonikravet er overholdt.

Med det nuværende gylleaftaleareal på 108,5 ha., hvor der i alt udbringes husdyrgødning fra 148 DE, svarer dette til en udbringning på ca. 1,36 DE pr. ha, hvorved harmonikravet er overholdt.

Der modtages ikke slam eller andet affald til udbringning på udbringningsarealet.

Ressourceforbrug

Energi

Det forventede energiforbrug efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt forbrug	Nudrift	Ansøgt
Fyringsolie	2000 liter	2000 liter
Diesel olie	17.000 liter	17.000 liter
Elforbrug	350.000 Kwh	360.000 kwh

Belysning

Produktionen foregår i lukkede stalde, - deraf begrænsede gener fra lys. Lyset er om natten tændt i staldafsnit E og F. Der er lys med manuel betjening ved korngrav og udleveringsrampe.

Energibesparende foranstaltninger

- Fyringsolie anvendes til varmekanon til udtørring af stalde efter vask.
- Der er varmegenindvindingsanlæg i Stald F1, F2 og H, hvor der er gyllekøling. Varmen genanvendes til varmt vand og opvarmning af i stuehuset og gulvvarme i klimastald. Kapaciteten varmepumpen er 50 kW, svarende til mindst 15 W/m² gyllekanal, således at der opnås en effekt på mindst 15 % ammoniakreduktion i staldene. Anlægget er tilsluttet helårligt dvs. 8760 timer. Driftstiden afhænger af pumpestørrelse og varmebehov.

- Der afregnes el hver måned. Elforbrug følges derfor nøje.
- Gyllekøleanlægget er monteret med alarm, således at der modtages telefonbesked ved strømsvigt eller fejl på systemet.

Vand

Ansøger er for nylig tilsluttet vandværk, hvilket betyder at vandforbruget registreres, men det eksakte forbrug er endnu ikke kendt. Der er monteret vandnipler over trug, så vandspild samles op. Det samlede vandforbrug vil være 10.000 m³/år. Heraf anvendes størstedelen til drikkevand.

Der føres dagligt kontrol med vandinstallationer, som ved konstaterede fejl straks repareres.

Det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt forbrug	Nudrift m ³	Ansøgt m ³
Overbrusning	500	500
Vaskevand	300	300
Drikkevand/foder	9.200	9.200
Samlet vandforbrug	10.000	10.000

Vand fra markboring bruges udelukkende til markvanding. Anlægget er udstyret med KW måler.

Transport

Oversigt over antal transporter

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet, vil der ske en stigning i antallet af transporter. Antallet af transporter vil i ansøgt drift være på cirka 970 transporter om året.

Nedenstående tabel er en oversigt over andelen af transporter i nudrift og ansøgt drift.

Oversigt over transport	Nudrift	Ansøgt drift
Dyr	55	55
Døde dyr	52	52
Indkøbt foder	9	12
Eget korn	500	500*
Gylle**	310	350

*Der fyldes 10.000 tons korn i siloerne. Der køres med 20 tons vogne.

**Der regnes med en årlig gylleproduktion på 8700 tons. Der køres med 25 tons i gyllevogne.

Skadedyr

Tilstedeværelse af skadedyr forebygges ved god orden og hygiejne i og omkring staldene, og eventuelle problemer bekæmpes omgående.

Fluer

Fluebekæmpelse er omfattet af BAT-krav. Dette imødekommes ved anvendelse af rovfluer i stalde til bekæmpelse af fluer. Flueplage forebygges desuden ved at holde en god hygiejne i staldene og omkring foderopbevaring og ved jævnlig udslusning af gyllen.

Forebyggelse af rotter

I tilfælde af rotter kontaktes Herning Kommunes Borgerservice 96 28 28 28. Der er på ejendommen kontrakt med et anerkendt skadedyrsbekæmper.

Affald

Alt affald på ejendommen håndteres, sorteres og opbevares efter kommunens affaldsregulativ.

Veterinært affald (60 l pr. måned), kemifald og industriaffald hver anden uge (760 l) afleveres til Marius Pedersen. Mængde som normal for denne ejendomsstørrelse i både nudrift og ansøgt.

Farligt affald

Alt affald fra olie og kemi afhentes af et miljøgodkendt firma.

Olieaffald opbevares i tromle, der er placeret i maskinhuset, indtil dette afhentes af et miljøgodkendt firma. Tromlen er placeret på støbt gulv med opkant uden afløb. Der er ca. 30 l olieaffald pr. år. Større mængder olie skiftes på værksted ved eftersyn af traktorer og læssemaskine.

Der er normalt ikke kemifald på ejendommen. Hvis det skulle forefindes, opbevares dette i kemiskab.

Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA hurtigst muligt. Alle døde dyr anbringes nord for ejendommen, tildækket på et hævet leje indtil afhentning.

Olie

Der er placeret en dieselolietank i værkstedet

Kemikalier opbevares i maskinhus

Spildevand

Spildevand drift

Al spildevand fra driften, herunder rengøring af stald m.m., ledes til gyllebeholder Den årlige mængde er på cirka 300 m³ i både nu drift og ansøgt drift.

Sanitært spildevand

Der er ingen sanitært spildevand fra staldbygningerne.

Oversigt over bilag

Bilag 1: Ejendomsanlæg

Bilag 2: Oversigtskort over udbringningsarealer

Bilag 3: Oversigtskort der viser placering af Natur og beskyttede diger i forhold til udbringningsarealer.

Bilag 4: Oversigtskort der viser placering af nitratfølsomt indvindingsopland og fosforklasse i forhold til udbringningsarealer.

Bilag 5: Arealudtalelse fra anden kommune (§ 21)